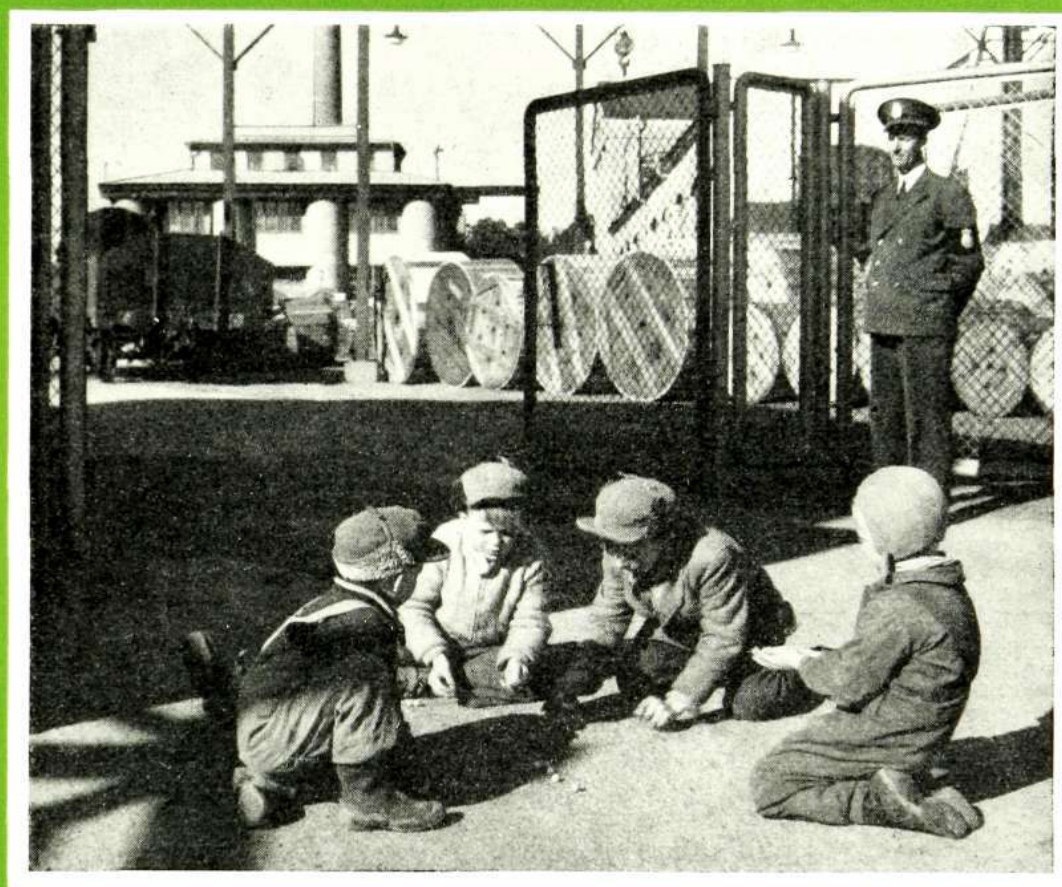

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 2

1949

LM-ARNAS TIDNING

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Redaktionssekr.: Gösta Fridemar,
tel. 457

Redaktionskommitté:

Herbert Fredborg, Xup, tel. 429
Ragnar Göransson, Vta 16, tel. 258
Sigge Ringberger, Via 27, tel. 727
Sten Tiber, VtsC, tel. 642

Lokalredaktörer:

H Adenby, Ermi, tel. 41
E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319
B Westerlind, SER, tel. 344
S von Melsted, SRA, tel. 211
M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31
G Thorén, Alpha, tel. 65
K Wästfelt, SIB, tel. 569
P Nyhult, RIF, tel. 109
C G Löfgren, FÖB
E Wandel, GR
U Swensson, Katrineholm
U Erling, Söderhamn
O Arvidsson, Norrtälje
A Wretle, Karlskrona

Omslagsbild:

Det yngsta Älvsjö i vårlig sysselsättning utanför Kabelverkets grindar

Ur innehållet:

Sida

De partiellt arbetsföras problem... 27	
Söderhamnsfabriken — ett nytt skott på LM-trädet..... 28	
Tre generationer LM-are 30	
Från företagsnämnderna..... 31	
Klart till Pyramiderna..... 34	
Från halling till hambo..... 36	
LME i Chile..... 38	
Den kvinnliga aktiviteten..... 42	
Vi utanför grindarna..... 43	
Idrott..... 46	

Tjänstemännens försäkring för olycksfall utom arbetet

Fr. o. m. 1 jan. 1949 gäller en ny försäkring för olycksfall som inträffa utom arbetet. Vi ha läst meddelandet härom på anslagstavlor. Tyvärr fanns inga orsaker angivna varför ändringen vidtagits och det kan därför vara på sin plats att försäkringstagarna (arbetsledare och övriga tjänstemän) bli informerade härom. Intill årsskiftet var försäkringen tecknad i AÖO (Arbetsgivarnas Ömsesidiga Olycksfallsförsäkringsbolag).

Med anledning av ändringar i olycksfallsförsäkringslagen äger AÖO icke rätt teckna annan försäkring för olycksfall utom arbetet än vad som gäller för olycksfall inom arbetet. Denna lagänd-

ring trädde i kraft 1 jan. 1949, och innebär en avsevärd höjning av både olycksfallsersättningar och premier. Sålunda har »dagersättningen» höjts från 9:— kr i högsta klassen till 14:— kr för ogift och 15:50 för familjeförsörjare. Motsvarande premier var 15:40 och nu 26:55. Vid förhandlingar mellan berörda parter om tecknandet av en ny försäkring måste överläggningarna röra sig omkring någon försäkringsform som icke gav större inkomster vid ett olycksfall än vad normala arbetsförtjänsten är. Företagsledningen ville icke vara med om någon »överförsäkring» och då de flesta tjänstemän åtnjuta lön under viss tid vid arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall ansågs från företagsledningens håll, att en motsvarande karenstid borde fastställas.

Ovan angivna primära fakta samt den ytterst korta tidrymd som stod till buds för att ordna denna försäkringsfråga utgör den omedelbara bakgrunden till den försäkring som för närvarande gäller. Man måste nämligen ordna en försäkring från årets första dag. Den tid som stod till förfogande var ungefär en månad — en alldeles för kort tidrymd för utformande av riktlinjer och förslag samt för försäkringsbolagen att på dessa grundvalar göra de matematiska beräkningarna.

Elis Lantz

Rifa i nya lokaler

AB Rifas överflyttning till de nya lokalerna Norrbyvägen 30, Bromma, är nu snart slutförd. Rifa disponerar 3½ våningar och dessutom lagerutrymmen i fabriksfastigheten, som ägs av Fastighets AB Gusto. Nuvarande antalet anställda är ca 310, därav ca 225 arbetare. Tillverkningen, som omfattar kondensatorer och ytskiktstomständer, är igång på alla punkter med undantag för papperskondensatorerna, varav tillverkningen beräknas vara helt överförd till de nya lokalerna i juni.

I ett kommande nummer av KONTAKTEN skall vi återkomma med ett reportage.

Rifas tjänstemannaklubb, som bildades i höstas, höll årsmöte den 23 februari i bolagets tjänstemannamäss. Interimsstyrelsen, som nu lämnade sitt uppdrag, ersattes av den första ordinarie styrelsen, bestående av hr E Svensson, ordförande, ing. B Loman, vice ordförande, ing. R Ordell, kassör, ing. R Lundberg, sekreterare, ing. E Carlsson, klubbmästare. Till revisorer utsågs ing. F Gradin och ing. P O Nyhult. Medlemsantalet är f. n. omkring 50.

Hur skall man skriva sifferuttryck?

De flesta av oss handskas i sin dagliga gärning med sifferuppgifter av olika slag. På kontor, verkstadsavdelningar, lager och förråd, ja, snart sagt inom alla områden av vår verksamhet förekommer det att man på blanketter med maskin eller för hand skall fylla i sifferuppgifter såsom ordernummer, artikelnummer, antal, priser, datum osv. Det är härvid av stor vikt att man skriver tydligt och följer vissa regler, så att man underlättar arbetet för dem som skola bearbeta siffermaterialet. Otydliga uppgifter försvårar arbetet och kunna dessutom leda till ödesdigra misstag inom tillverkning och ekonomisk redovisning.

Med tanke på denna frågas betydelse ha vi i samråd med HF:s ekonomiavdelning och med stöd av Tekniska Nomenklaturcentralens (TNC) anvisningar utarbetat några regler för skrivning av sifferuttryck, som vi här presenterar för KONTAKTENS läsare med en rekommendation om allmän tillämpning.

1. Uppgifter som avse nummer eller antal

Hela tal utskrivs utan mellanslag eller punkt, alltså 879614.

Decimaler avskiljas medelst kommatecken, t. ex. 12,75.

2. Uppgifter som avse penningbelopp

Tusentalen åtskiljas medelst punkter.

Kronor och ören åtskiljas medelst kolon, alltså kr 2.879.614:36

Hela krontal avslutas med :— t. ex. » 75.387:—

Vid belopp under en kr markeras krontalet med 0, t. ex. » 0:09

Summa kronor 2.955.001:45

3. Datumuppgifter och klockslag

I med siffror skrivna datumuppgifter användes punkt, t. ex. 12.3.49.

Vid handskrift användes även skrivsättet 12/3-49, alltså med snedstreck mellan dag och månad.

Vid angivande av klockslag användes punkt mellan timsiffror och minutsiffror alltså kl. 14.45.

Gösta Gröwall

DE PARTIELLT ARBETSFÖRAS PROBLEM

Direktör H Thorelli, D.C.

KONTAKTENS läsare ha antagligen redan i dagspressen sett att kommittén för partiellt arbetsföra till socialminister Möller den 26 januari i år överlämnat sitt slutbetänkande med nr 5. Direktör H Thorelli i LM Ericsson, som sedan oktober 1944 varit en intresserad medlem i denna kommitté, kommenterar:

Eftersom de betänkanden, som vi producerat, omfatta inte mindre än 1300 sidor plus ca 1000 sidor bilagor har kommittén fått tillstånd att utgeva en kort, illustrerad och mer lättsmält översikt över kommitténs olika förslag. Denna översikt, som utkommer i dagarna, kommer att finnas tillgänglig på flera ställen inom LME.

När det gäller de partiellt arbetsföra och de problem, som sammanhånga med deras sysselsättning till eget och samhällets gagn, bör huvudlinjen syfta till att fastlägga vad de partiellt arbetsföra kunna uträtta mer än till vad de icke äro i stånd till.

Bland de många förslagen i kommitténs olika betänkanden kunna nämnas följande:

Antalet kuratorer och terapeuter på sjukhusen föreslås ökat för att klara de partiellt arbetsföras olika problem och göra dem så användbara och livsdugliga som möjligt efter en sjukdom, så att de ej snart måste återvända till sjukhus på grund av återfall i sjukdomen eller psykisk depression.

I arbetsmarknadsstyrelsen och arbetsförmedlingarna föreslås särskilda arbetsvårds- respektive arbetsberedningstjänstemän tillsatta för att sköta dessa problem.

Inrättande av arbetsträningsinstitut för dem som behöva fysiskt arbeta upp sin förmåga och psykiskt skaffa sig självförtroende föreslås. Dessa skola kombineras med hemarbetscentraler, som lämna ut hemarbete. I särskilt inrättade, skyddade verkstäder böra de personer sysselsättas, som ej äro i stånd göra ett rimligt, normalt dagsverke.

Stat och kommun uppmanas att mer taga hand om partiellt arbetsföra för att föregå privata arbetsgivare med gott exempel. (Ett lagförslag för statens del föreligger redan.)

Partiellt arbetsföras yrkesutbildning anses skola ske så mycket som möjligt i de vanliga utbildningsanstalterna.

I alla betänkandena framhåller kommittén att partiellt arbetsföra skola i görligaste mån behandlas som normala människor och i allmänhet utan onödig hjälpsamhet eller medlidande. Det gäller således för alla oss på arbetsplatserna att underlätta arbetet för dem, men ej gå till överdrift. Kommittén önskar även en stark propaganda mot den överdrivna smittorädsla för tuberkulospatienter, som av läkare förklarats smittofria.

Andra huvudlinjer och konstateranden i betänkandena äro:

De partiellt arbetsföra utgöra en ej föraktlig arbeidskraftsreserv, som kan bidra till att öka produktionen, vilket i och för sig är önskvärt. Härtill kommer att beloppen av inbesparade invalidpensioner och andra sociala hjälpförmåner säkert komma att överstiga kostnaderna för arbetsvården av de partiellt arbetsföra.

Betalningsfrågorna för partiellt arbetsföra kunna ibland bli besvärliga, ty om kostnaderna för arbetsplats och maskiner äro dyrbara, blir arbetet avsevärt fördröjat, om den partiellt arbetsföre arbetar mycket långsamt. Kommittén har diskuterat denna fråga med bl. a. representanterna för Arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen i den s. k. salsjöbadskommittén. Frågan om betalning i kombination med statliga och kommunala understöd, pensionsförmåner, sjukkassetillhörighet etc. har också ingående bearbetats.

Överallt har kommittén mötts av den största förståelse för sina synpunkter. Min förhoppning är, att var och en i sin stad skall söka bidra till lösningen av de partiellt arbetsföras sysselsättande på ett för dem och samhället fördelaktigt sätt.

Hans Thorelli

SÖDERHAMNSFABRIKEN

— ett nytt skott på LM-trädet

När L M Ericsson begåvade Söderhamn med en fabrik för tillverkning av telefondelar »elem»inerades — om stavfelet tillåtes — också definitivt de sista resterna av den arbetslöshet som tidigare under många år legat som en tung hämsko över den lilla, sommartid så fagra hälsingestaden. Nu ser man här med tillförsikt mot framtiden, och alltjämt är en av de större anledningarna till denna förtröstan just LM-fabriken, vars vackra vita fasad spränger in i den mörkgröna granskogen på kullen 200 m norr om den gamla vackra korskyrkan.

Söderhamnarna tittar gärna och länge på den vackra fabriken, men de tittar kanske med ännu större glädje på den ständigt ökande strömmen av arbetare och arbeterskor, som morgon, middag och kväll trampar förbi kyrkan. När hösten kommer och cykellykorna tändas skall man här åter möta ett glittrande pärlband av blinkande ljus, en modern lysmaskidyll, som talar om en utveckling, som staden för blott något år sedan inte kunde drömma om.

Första spadtaget på LM-fabriken togs den 1 mars 1947, och den 15 april 1948 flyttade man in. I dag, ett år senare, sysselsätter LM-fabriken i Söderhamn 600 personer, därav 550 arbetare. Låt oss höra ett ögonblick vad chefen, ingenjör Erik Olsson har att säga om denna utveckling.

— Ja, den är enbart glädjande. Naturligtvis var det ett experiment att förlägga en så pass utpräglad finmekanisk industri till ett distrikt, där folk huvudsakligen sysslat med grövre industriarbete, många enbart med skogsarbete, och det var ju huvudsakligen från orten som arbetskraften skulle hämtas. Men jag måste säga att det har gått över förväntan, även om de medarbetare från Huvudfabriken, som varit med häruppe från början och tjänstgjort som instruktörer, många gånger haft ett hårt arbete. Kärnan till den arbetarstam vi nu har utbildades i våra första primitiva lokaler i Stugsunds gamla skola, där vi började

med att lära 30 flickor montera och justera fingerskivor. Det gick så bra att vi sista tiden därute även började montera samtalsräknare och handinduktorer. Till slut hade vi fått en arbetsstyrka på hela 140 man och det blev lite trångt, eftersom lokalerna knappast voro avsedda för mer än 40. Men sämjan var god och trivseln blev därefter.

En hel del av den första personalen fick därefter tillfälle att fortsätta sin utbildning vid Huvudfabriken i Stockholm. Glädjande många söderhamnare i forskingringen tog chansen och återvände till hembygden, när de hörde talas om att det fanns möjlighet att få arbete. Det har alltså gått oväntat bra med personalrekryteringen, även om det självfallet uppstått lite födslovändor, vilket inte kan undgås då många av våra anställda aldrig tidigare varit sysselsatta i industriarbete utan kommit från jordbruket eller hemarbete.

Här borras hålen i stommen till den nya fingerskivan. Bakom borrar-maskinen skymtar det 70 m långa transportbandet.

Staden är trevlig, i synnerhet sommartid, och stadens styrande har varit mycket tillmötesgående och bra att ha att göra med. I synnerhet gäller detta vårt bostadsbehov som man, trots den här som överallt annars trängda situationen, gjort allt för att kunna tillgodose.

Så långt ingenjör Olsson. Låt oss nu ta en hastig titt på anläggningen. Den måste av utrymmesskäl bli summarisk, men låt gå för det, något kanske den i alla fall kan säga läsaren.

Fabriken är byggd i form av ett låghus, sammanbyggt med ett höghus. Höghuset är 60 m långt och i tre våningar. Nedersta våningen innehåller bl. a. materialförråd, manliga och kvinnliga omklädningsrum, hygieniskt fulländade och vad modernitet beträffar på toppen.

Mellanvåningen, som ligger i plan med låghuset, innehåller också materialförråd, packrum och detaljförråd. Den översta våningen slutligen innehåller kontorslokaler, läkarmottagning, en verkligt förnämlig matsal, vars matservering kommer att tas i bruk inom den närmaste tiden, samt en portvaktslägenhet med en utsikt och ett utseende som gör att de flesta besökare avundas portvaktsparet Westbergs.

Här ses ett par representanter för den yngre generationen vid Söderhamnsfabriken sysselsatta med hårdmetallslipning (i förgrunden) och fräsning.

Låghuset, som tillsammans med förrådet bildar själva verkstadslokalerna, är 84 m långt och 52 m brett. Här inrymmer, förutom nyssnämnda förråd, primäravdelningar för pressning och svarvning. Svarvavdelningen med sin maskinpark på 40 automatsvarvar är särskilt imponerande. Här finns vidare en verktygsavdelning på 18 personer, kontrollavdelning, stort gemensamt verktygsförråd, härdrum, ytbehandlingsavdelning för förnickling, förzinkning och förkromning, en finmekanisk avdelning på 150 personer och en monteringsavdelning med 225 anställda. Verkstadslokalerna är ovanligt ljusa och trevliga. Den artificiella belysningen ombesörjes av ej mindre än 1 000 lysämnesrör, och dagsljuset strömmar in från taket genom fyra väldiga lanterniner om 54 m längd. Lanterninerna är för övrigt försedda med tredubbelt glas och inlagda värmeslingor. 12 st. varmluftsaggregat, inbyggda i lanterninerna, ombesörja luftkonditioneringen. Större delen av golvytan i verkstadslokalerna är belagd med parkett.

Intrycket av trevnad förhöjs av blomsterdekorationerna, som är mycket uppskattade i synnerhet av den kvinnliga personalen.

En bild från monteringsavdelningen, där rader av flickor sysslar med hop-sättning av fingerskivor vid transportbandet från detaljförrådet.

Vad gör man i LM:s söderhamnsfabrik? »Gamla» och »nya» fingerskivan, tillsammans 5 000 i veckan, handinduktorer 2 500 i veckan, klaffjackor och klaffjacklistor, samtalsräknare, proppsnören m. m. Tilläggas kan att fabriken är helt självförsörjande.

Låt oss nu höra »folkets röst»! Ordföranden i avd. 5, Sv. Metall, *Wille Forsman*, en gammal säker metallarbetare, som flyttat över från Söderhamns Verkstäder, tycker att det var lyckligt för Söderhamn att LM kom till staden. — Nu slipper ungdomen flytta hemifrån och söka sin utkomst på andra platser. Ännu mer tillfreds har man ju anledning vara när det blev en så här fin fabrik. Här råder också ett mycket gott förhållande mellan ledning och arbetare.

Hr *Sven Schön* är ordförande i Verkstadsklubben. Han är infödd söderhamnare, men har gjort sina lärospår på bl. a. Huvudfabriken under 1½ år och tycker att arbetslokalerna i Söderhamn är bättre än på Huvudfabriken! Trivseln är mycket god och kamratskapet prima. Naturligtvis har det varit irritationer. En hel del folk har ju kommit från jordbruk eller från hembiträdesplatser och har svårt att underordna sig den ordning som fordras på en storindustri. Men irritationsmomenten har övervunnits ganska lätt.

Hr *Evert Grip*, som är ordförande i LM:s korporationsklubb, berättar, att klubben har 150 aktiva medlemmar. Man ämnar få i gång en korpserie i fotboll, men just

(Forts. på sid. 33)

Ett hörn av den rymliga matsalen.

3

generationer LM-are

Java-Johans ättlingar utgör
den verkliga »telefonfamiljen»

Stationsmontören Johan Alfred Johansson, alias Java-Johan, hemma hos sig. I handen håller han en javanesisk dansdocka, och på väggen ses bl. a. en kräfta från Kina.

Några representanter för släkten Johansson, samtliga LM-are, samlade framför världskartan i LM:s demonstrationsrum. Det är fr. h. bröderna Gunnar, Ture och Martin Johansson samt den sistnämndes son Rolf.

Bland mer än manshöga pilbågar, dansspjut med skallror, långa blåsrör av bambu och fåglar av glänsande, vackert svängda oxhorn, går stationsmontören Martin Johansson och packar upp lådor i en lägenhet i Aspudden. Han är nyss hemkommen efter tre och ett halvt års vistelse i Brasilien och kom hem lagom för att få bronsplaketten för 25 års tjänst i firman. Hans fru, som är lika svensk som han, fast hon har håret uppsatt över hjässan på spanskt maner, plockar ur packlådorna upp saker och ting, som hon inte har sett på nära fyra år. Familjen Johansson lyckades nämligen aldrig få någon våning i Sydamerika utan fick bo i kappsäck hela tiden, medan lådorna fick stå opackade.

— Det har sina sidor att resa på det här sättet, skrattar hr Johansson. Nu stannar allt familjen hemma och själv hoppas jag få hålla mig inom Europa. Men jag misstänker att det blir tal om Venezuela, vad det lider...

Hr Johansson tillhör en resande LM-familj. Han är son till stationsmontören Johan Alfred Johansson, känd under namnet »Java-Johan», som kom i LM:s tjänst år 1900, där han till en början höll på med justering och så småningom blev förman. 1909 gick han över på stationsmontaget, som han fick förestå långa tider, när chefen var borta.

Så hände det sig, att en station brann i Paris, och Java-Johan fick följa med dit och stanna större delen av året för att reparera och delvis plocka ihop en ny. Han måtte ha skött arbetet bra, för nästa år frågade man Johansson, om han ville resa till Batavia. Det var för resten 1911. Johansson var tveksam, för han hade flera barn, men betänketiden var kort och han slog till. 1911—1912 arbetade han på Java, knagglade sig fram med engelska, tyska, holländska och malajiska så gott det gick och kom hem igen ungefär lagom för att skickas tillbaka igen, denna gång till Soerabaya, varifrån han så småningom fick fara vidare till Kanton och lära sig hur det var att arbeta tillsammans med kineser. Hemresan den gången — det var 1914 — tog han för säkerhets skull över Yokohama och USA, för det talades om tyska ubåtar utanför Suezkanalens mynning, men redan året därpå var han tillbaka i Soerabaya och

stannade till 1917. Efter en visit i Prag 1921 fick han än en gång styra kosan till Soerabaya och fick på samma gång ett uppdrag i Calcutta. Och när han 1923 var färdig med de uppdragen, fick han 1924 resa till Johannesburg. Sista utlands-trippen blev till Neapel 1928.

På gamla dar — Java-Johan är nu 78 år, fastän håret var kolsvart ända till för ett par år sedan — bor han i Täby, där han och hustrun delar villa med en dotter och en måg. Dottern har för övrigt också varit vid LM, naturligtvis. Det tycks vara så inom den Johanssonska familjen, att de som inte är vid LM, har i alla fall varit anställda där.

Hr Martin Johansson har gått i sin faders fotspår och kom ut på sitt första utlandsuppdrag i LM:s tjänst 1927/28, då han arbetade i Neapel. Under den utlandsvistelsen, som varade 1½ år, gifte han sig. Nästa gång fick Danmark den äran. Det var när den halvautomatiska stationen i Odense byggdes och 1938 bar det iväg till Brasilien. Hemresan skedde ungefär samtidigt med krigsutbrottet och tog den gången 44 dygn från Rio till Göteborg, inklusive 20 dagars väntetid i England. Nästa gång gick resan österut till Finland och nu senast blev det nya uppdrag i Brasilien, där det fanns en del arbeten att utföra i Santos, Bahia, San Salvador, Uberaba och i andra städer.

— Största svårigheten var att få tag i kompetent folk, berättar han. Annars får man inte klaga på jobbarna där nere,

bara man lärt sig det rätta sättet att ta dem på. De är villiga och ärliga. Jag blev inte av med mera än en avbitartång och en blåslampa, och värre kan man råka ut. Då är det mera påkostande att vänta i veckor och månader på materiel och inte få något arbete ur händerna. Det är inte alltid så tursamt, så att man kan sticka iväg och jobba på en annan plats, medan man väntar på en sändning.

— Det värsta är i alla fall klimatet, in-skjuter fru Johansson. Jag har aldrig i mit liv frusit som i Santos.
— Frusit? Strax söder om ekvatorn?

— Fukten! Värmen går väl an, men fukten är förskräcklig. Lyckligtvis bodde vi längre norrut första tiden — i Bahia — och hann vänja oss en smula. Där var visserligen hetare, men åtminstone torr luft.

Hr Johansson själv tyckte inte det var så farligt med klimatet, men avslöjar, att han fick en släng av malaria och höll på att stryka med därför att han tog fel medicin.

Under sista vistelsen i Brasilien hade hr Johansson sonen Rolf med som förste man i arbetet. Sonen är nu 18 år och har som tredje generation börjat som stationsmontörellev på LM.

— Men jag hoppas ju, att han ska komma längre än vad jag själv gjort, menar hr Johansson.

Tre generationer inom samma företag är inte så vanligt nu för tiden. Men den johanssonska familjen är en verklig »telefonfamilj». Två bröder till Martin Johansson är anställda på LM, nu är sonen också där och till yttermera visso har fru Johansson en bror på LM, varjämte hennes far och ett par andra manliga släktingar är telefonfolk.

— Jag kan förresten tala om, att jag fick våning här i Stockholm genom KONTAKTEN, inpassar hr Johansson avslutningsvis. Jag läste att personalkonsulentkontoret förmedlar bostäder och skrev ett brev på vinst och förlust. Och det blev vinst, hur otroligt det än kan låta. Och här kommer vi att trivas, det är vi säkra på.

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

Ermis. Vid det ordinarie sammanträdet den 28 december 1948 redogjorde hr Drougge för *Ermis export och exportmöjligheter*. Han påpekade bl. a., att den planerade ökningen av tillverkningen, när utvidgningen av fabriken blir klar, kommer att möjliggöra en större export. Exporten av instrument är ännu blygsam, sade han, och det är främst de värmekniska instrumenten, som beräknas kunna exporteras i någon större utsträckning.

Nämnden diskuterade dessutom frånan från arbetet och rökningen på verkstaden.

Ermex. Företagsnämnden höll sitt första sammanträde den 1 februari 1949. Ordförande är hr H Ramstedt, vice ordförande hr O Jaurell och sekreterare hr R Stjernberg.

Företagsledningen representeras förutom av ordföranden av hrr G Hansson och I Hallendal. Arbetarnas ledamöter är utom vice ordföranden hrr H Svensson och B Lövgren med fr. S Book och hrr K W Kroon och F Karlsson som suppleanter. Tjänstemännen företrädes förutom av sekreteraren av hr G Säfwe med hrr S Josephson och T Ekstedt som suppleanter.

På detta sammanträde förekom endast ordningsfrågor.

Kabelverket, Älvsjö. Nämnden höll ordinarie sammanträde den 22 februari 1949. Därvid meddelades, att herr Folke Olsson,

Gu, av arbetarna utsetts till ledamot i stället för herr Degervall, La, som slutat. Som suppleanter i stället för fr. Averbo, P, som slutat, och hr Folke Olsson hade utsetts hrr J Söderström, Fö, och T Ek, P.

Förslagsverksamheten. Hr Gustav Nilsson tilldelades av bolaget ersättning för ett inlämnat förslag. Ett av hr Joel Berg inlämnat förslag skulle ytterligare utredas.

Hr Steiner redogjorde för *hur Planeringsavdelningen arbetar* och ordföranden, hr Georg Olsson, lämnade *upplysningar om byggnadsplanerna*. I den kommuniké från sammanträdet, som lämnas de anställda, ges en kortfattad redogörelse för dessa anföranden och diskussionen liksom för hr Thorellis *översikt över konjunkturläget*.

Hr Olsson nämnde, att tidpunkten för igångsättandet av byggnationen måst förskjutas bland annat på grund av vissa förutsedda ändringar i tillverkningstekniken och av andra orsaker. Den del av nya fabriken, dit tillverkningen av s. k. Alpehkabel — en ny kabeltyp, där på grund av blybristen blymanteln ersatts av annat material — skall förläggas, kommer dock att påbörjas inom den närmaste tiden.

Sieverts Kabelverk. Nämnden höll ordinarie sammanträde den 23 februari 1949. Hr Olsson redogjorde därvid bland annat för den nya organisationen och för ombyggnadsarbetenas fortskridande. Han nämnde, att byggnadsarbetena icke kunnat utföras i programenlig tid bl. a. på grund av material- och personalsvårigheter. Gummiledningsfabriken beräknas nu bli färdig i september eller oktober i år. Omkring midsommar nästa år torde arbetet på den nya starkströmskabelfabriken kunna sättas i gång. Produktionskapaciteten för kabelverket fullt utbyggt beräknas uppgå till ca dubbla nuvarande

kapaciteten. En kortfattad sammanställning av herr Olssons redogörelse har lämnats de anställda i en kommuniké från sammanträdet.

Förslagsverksamheten. Herr Sandberg, Gummiledningsfabriken, och herr Hellgren, Snickerifabriken, tilldelades av bolaget ersättningar för var sitt förslag.

Arbetstillgången är för närvarande god, sade hr Olsson, och den nuvarande orderstocken räcker för drygt ett års produktion. Det råder knapphet på bland annat bly, koppar och plast, men han räknade med att Kabelverkets behov skall kunna täckas.

Alpha. Vid företagsnämndens ordinarie sammanträde den 24 februari 1949 lämnade hr Kallerman en redogörelse för det ekonomiska läget och om verksamheten under 1948. Produktionen har kunnat bedrivas utan större material- och arbetskraftssvårigheter, sade han, och faktureringen har uppnått högre siffror än 1946 och 1947, trots att kondensator-tillverkningen i bolagets lokaler under andra halvåret 1948 bedrivits för Rifas räkning. Ordergången har uppnått ungefär samma storlek som 1946 och 1947. Resultatet för 1948 var vid tidpunkten för sammanträdet ännu ej framräknat. Hr Kallerman trodde dock, att det skulle bli av ungefär samma storleksordning som för 1947. Under 1949 kunna möjligheterna att avsätta plastartiklar eventuellt stramas åt något, framhöll han. Beträffande den mekaniska tillverkningen är ordertillgången god liksom även materialförsörjningen med undantag för plåt och blankt järn.

Vidare diskuterades frånvarostatistiken, och i samband därmed konstaterades, att personalbeståndet med hänsyn tagen till överflyttningen till Rifa ej förändrats under 1948. Omsättningen av verkstadspersonal var ungefär densamma som 1947.

Söderhamn. Vid det ordinarie sammanträdet den 2 mars 1949 meddelades bl. a., att Verkstadsklubbens nye ordförande, hr Schön, av arbetarna utsetts till nämndsledamot efter hr K E Nordquist, som avgått.

Åtgärder för att förbättra produktionen diskuterades och hr Schön framhöll bl. a. önskvärdheten av att de ibland förekommande väntetiderna, innan nya arbeten blir färdigriggade, om möjligt elimineras. Ett par udda svarvar ansåg hr Forsman skulle vara till god hjälp, och han påpekade vidare, att det verkar hindrande i arbetet, när redan uppriggade arbeten ibland måste tagas ned på grund av brådskande order. Hr Olsson hade undersökt väntetiderna under en vecka och funnit dem vara mycket små i förhållande till den tid, som förlorades genom sjukdom och bortovaro. Vi är för närvarande hårt belastade med arbete, vilket medför vissa svårigheter, sade han. Induktortillverkningen kommer emellertid att så småningom flyttas till Karlskrona, vilket kommer att medföra lättnader bl. a. beträffande svarvarna.

Hr Olsson meddelade, att verkstadsledningen utarbetat ett program för *utbildning av specialarbetare vid söderhamnsfabriken*. Utbildningen kommer att påbörjas inom den närmaste tiden.

»Vad kan göras för att höja trivseln i arbetet?» Så löd rubriken på ett av föredragningslistans diskussionsämnen och hr Schön framhöll, att de yttre betingelserna för arbetet i den nya fabriken i allmänhet är goda men att trivseln på vissa håll ej är riktigt som den borde vara. Hr Forsman menade, att många har svårt att finna sig i ofriheten i fabriksarbetet, varför övervakningen i arbetet bör ske så smidigt som möjligt. Hr Olsson påpekade, att man i en större fabrik måste underordna sig vissa ordningsregler. Det tar tid, sade hr Tobiasson, innan personer, som ej förut arbetat i fabrik får industrikultur, dvs. den rätta förståelsen för de skrivna och oskrivna regler, som måste gälla i en verkstad. I söderhamnsfabriken är den dock på god väg, ansåg han.

Hr Jervheim lämnade till sist en redogörelse för *planeringsavdelningens organisation och kontakt med verkstaden*. Hr Tobiasson påpekade, att planeringen med dess mångtaliga order och rekvisitioner kanske kan synas onödigt komplicerad för den oiniterade. Den är emellertid nödvändig bland annat för att tillverkningen skall kunna ske så ekonomiskt som möjligt och för att företaget vid

varje tidpunkt skall kunna lämna uppgift om sin ekonomiska ställning.

Svenska Radioaktiebolaget. Vid sammanträdet den 3 mars 1949 diskuterades bl. a. förslagsverksamhetens utformning, och man kom överens om att bilda en särskild förslagskommitté, bestående av tre företagsnämndsledamöter, hrr Wirén, Sallerstedt och M Peterson. Förslag till förbättrade arbetsmetoder etc. kan inlämnas till denna kommitté, som efter behandling föredrager dem i företagsnämnden. Frågan om kontakten mellan nämnden och övriga anställda behandlades. Ledamöterna enades om att, liksom efter första sammanträdet, ett meddelande innehållande det väsentligaste av vad som förevarit på sammanträdena skulle ut-sändas tills vidare.

Telesignalfabriken, Gröndal. Vid nämndens ordinarie sammanträde den 7 mars 1949 lämnade hr S Å Nilsson en *orientering om brand- och polissignal samt automatiskt brandalarm*. Flera sådana redogörelser om bolagets produkter ställdes i utsikt. Hr Nilsson omtalade, att brandtelegrafmateriel hörde till de första produkter L M Ericsson tillverkade, Systemen har dock sedan dess förbättrats. Tidigare var t. ex. ledningsslingan i vilotillstånd strömlös och blev först vid alarm strömförande. Numera låter man en svag kontrollström ständigt flyta genom ledningarna och har därigenom oavbruten kontroll på att anläggningen är felfri. Beträffande den automatiska brandalarmen nämnde han bl. a., att man räknar med att i lokaler med hög takhöjd, där vanliga termokontakter blir för okänsliga, så småningom kunna använda rökgasindikatorer i stället.

Hr Olof Hult gav *upplysningar om verksamheten under 1948*. Antalet tjänstemän har varit nästan oförändrat, men antalet arbetare har ökat med ett 80-tal. Faktureringen visade en kraftig stegring jämfört med 1947, då den emellertid var onormalt låg bland annat på grund av flyttningen. Ungefär 1/3 av leveranserna gick på export. Orderingången var god, och orderbeståndet vid 1948 års slut motsvarade i genomsnitt ungefär ett års leveranser. Detta betyder relativt långa leveranstider för våra produkter, som normalt bör kunna säljas från lager, sade han.

Hr Thorelli redogjorde för *konjunkturläget och marknadsutvecklingen*. Betalningsbalansen visade för 1948 ett underskott på ungefär 440 milj. kronor, sade han, och detta har måst betalas ur vår guld- och valutareserv, som från ca 1 000 milj. kronor i slutet av 1947 sjönk till ca 700 milj. kronor i slutet av 1948. För att förbättra betalningsbalansen måste vi nu begränsa importen och öka exporten. Att begränsa importen till för oss alldeles outhärliga varor är emellertid svårt på grund av de bilaterala handelsavtalen. Han nämnde vidare, att vår export har brukat utgöras av skogsprodukter till ca 50 %, varav ungefär hälften gått till USA. Våra skogstillgångar är emellertid illa åtgångna för närvarande, varför en höjning av denna del av exporten inte är att räkna med. För att öka exporten blir vi även tvungna att begränsa konsumtionen och investeringarna inom landet. Men utvecklingstendensen är den, sade han, att det snarast är våra exportpriser, som nu hindrar en ökning av exporten i stället för som tidigare produktionssvårigheter.

Förutom nu nämnda frågor diskuterades även *musik under arbetet* och *pliktmedelsfonden*.

Försäljningsbolagets företagsnämnd höll sitt första sammanträde den 31 mars 1949. Ordförande i nämnden är herr Tore Ericsson, vice ordförande herr Folke Ljungqvist och sekreterare utom nämnden herr Nils Svensson (HF).

Arbetsgivarna representeras förutom av ordföranden av hrr Åke Belfrage, John Ericsson, Ivan Lund och Åke Morling. Suppleanter: hrr Stig Richter och Viljo Salminen.

Arbetarnas representanter äro utom vice ordföranden hrr Paul Heberthz, Bertil Hammarlund, Åke Hellman och Bertil Särneman. Suppleanter: Ivar Alsterbäck, Göte Ericsson, Karl Hurtig, Arne Svensson och Lennart Svensson.

Tjänstemännens representanter: hrr Harry Ekström, Roland Levin och Evald Telander. Suppleanter: hrr Sigge Malmström, Oskar Nilsson och Hans Ander.

Förutom ordningsfrågor diskuterades förslagsverksamhetens organisation. De riktlinjer som därvid drogos upp har delgivits FÖB:s personal i ett meddelande från nämnden.

Ordföranden lämnade en kort redogörelse för fjolårets verksamhet i anslutning till 1948 års förvaltningsberättelse. Resultatet hade blivit bättre än väntat, sade han, men en viss åtstramning på marknaden kan förmärkas.

(Forts. fr. sid. 29.)

nu ville man gärna ha en ordentlig dust snö. Det har varit en svår besvikelse att snöbristen hittills hindrat arrangerandet av en inbjudningstävling för övriga LM-fabriker. För övrigt har klubben det ovanligt bra ställt på brottarfronten och ämnar sända 6 man till koncernmästerskapen. Man har sektioner för fotboll, bandy, fri idrott, simning, gymnastik, brottning, skytte, orientering, tennis och bordtennis.

Förman *Gunnar Sundin* får representera de ur förskingringen hemvändande söderhamnarna. Hur det känns att få komma tillbaka? — Härligt! Jag vantrivdes när jag var hemifrån, och här trivs jag fint. Allting är OK för min del. För övrigt är jag bland dom som får försvara Söderhamns ära när »stockholmarna» går till attack mot bonnbyn. Då känns det skönt att ha Brobergs bandytag att slå dem i huvudet med...

En av de flickor som var med vid starten i Stugsunds gamla skola, fröken *Elna Nordlund*, var tidigare affärsbiträde, men slutade och började lära sig montera fingerskivor under verkmästare Södermans ledning. Efter en månads kurs i Stockholm överraskade hon med att galant klara det inte alltför lätta jobbet med att göra proppsnören. Nu är hon expert på området.

— Jag har ingenting emot Stockholm och kamraterna där var väldigt bussiga. Men nog trivs jag mycket bättre här...

Så låter vi »stockholmarna» komma till tals. Verkmästare *Gideon Söderman* var med från början. Han kom från Huvudfabriken och blev »lärare» vid Gamla skolan i Stugsund.

— Det har varit roligt att få vara med om skapandet från första stund och se hur allt växt fram. Jag började med två damer, nu har jag 180 flickor på min avdelning. Det vore orätt att förneka att det varit en rätt hårdarbetad utvecklings-tid, men nu går allt bra och jag är nöjd. Vad stan beträffar, så är den kanske inte så mycket att komma med för en inbiten stockholmare, men sommartid är den mycket vacker och vintertiden har den sin tjusning, därför att den ger tillfälle till så mycken vintersport. Och så håller vi på att vår finmekaniska tillverkning här är den förnämsta inom hela LM, så de så...

Söderhamns LM har talat!

Sandy

LM-are belönade för goda förslag

Här presenteras några LM-are från Huvudfabriken, som under 1948 och början av 1949 erhållit penningbelöning för goda förslag till förbättringar av arbetsmetoder.

Exemplet manar till efterföljd, och det finns ännu plats för goda idéer, som rör rationalisering av arbetsmetoder, arbetarskydd och konstruktiva förbättringar av firmans produkter. Förslagen kan lämnas

till arbetsbefälet på förslagställarens avdelning, till verkstadsingenjören eller direkt till VtC, ing. Edvin Jonsson. Där så behövs, lämnas även hjälp med utarbetande av förslag och modeller. Belöningens storlek är beroende av förslagens värde ur företagets synpunkt. Försöka du ger, ty det kan hända, att just Ert förslag har stort värde för företaget och därmed för oss alla.

K H Blomqvist, Vta 12: Förslag till förbättring av serieverktyg.

K A Boström, Vta 11: Förslag till skyddsskärm av fiber för lödkolv till Ayrton lindningsautomater för att skydda fingrarna vid hoplödningen av lindningstrådarna.

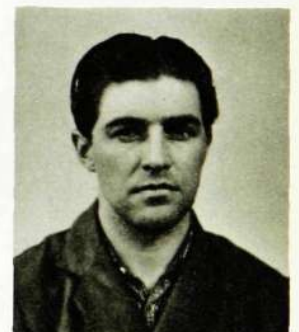
J O Edlund, Vta 39: Konstruktion och framställning av förbättrad kopp-ling i press 6672.

J A Eriksson, Vta 19: Förslag till ändring av utklipp för hjärtskiva till samtalsräknartrummor.

Astrid Johansson, Vta 36: Förslag till rivare för gradning av det borrade hålet i 500-linjarsväljarens propphylsa.

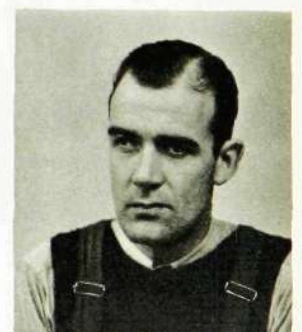
B E Lindsjö, Vta 15: Förslag till förenkling vid slipning av fasonstål.

E V Vedman, Vta 60: Konstruerat en transport-rulle, vilken fastsättes i montern ovanför den hylla, till eller från vilken gods av större dimensioner transporteras.

S Å Löfström, Vta 22: Konstruerat ett skydd mot dubbelslag vid pressar, förslag till verktyg för plockning i press samt anordning för tillvaragande av silverskrot.

G L Wetterdahl, Vta 04: Förslag till inbyggnad av 2 extra rivarvalsar på stora rotaprintryckpressen.

Klart till pyramiderna

Det gick fort det här, tyckte ing. C Berglund och hans medarbetare, när de efter att ha startat från Bromma i höstrusket en kulen novembermorgon plötsligt befann sig i Afrika, inte i det mörkaste men tillräckligt mörkt för att eldkvastarna ur motorerna från startande flygplan tydligt skulle avteckna sig mot den stjärngnistrande himmelen. Vid horisonten anade vi konturerna av Gamla Kartago, och befunno oss sålunda på historisk grund, och längre bort skulle de från antiken kända Hercules stoder finnas. Tunis, just det. Rätt gissat. Fransk esprit i flygplatsens pampiga matsal bland sömniga resenärer från Kapstaden, Buenos Aires, Kina, Cairo och Europa. Och baskerförsedda bärare med randiga tröjor i bästa franska hamnkvarterstil.

Ovan citadellet i Cairo, byggt redan på 1100-talet. I bakgrunden Mohammed Alis moské, vars smäckra minareter utgör ett karakteristiskt inslag i stadsbilden. T. h. en kamelkaravan framför Kalifens gravar.

Nu kan vi nog starta utan att komma för tidigt till Egypten. Det är ju nästan krig där, och vi få endast flyga över egyptiskt område i dagsljus.

Så småningom lämna vi Nordafrikas enformiga ökenområde, lämna kusten med Tobruk och El Alamein, svänga åt höger och följa Nilen upp mot Cairo, som i morgondiset utbreder sig på båda sidor om Nilen. Där äro pyramiderna, imponerande även från luften.

Flyglarm över Cairo

Breda chausséer med modern och gammalmodig bebyggelse i tjugusamverkan föra till stadens centrum, där trafiken koncentreras och bilar av alla märken och årgångar avge en samlad symfoni av ljud. Där ligger det berömda Shepherds hotell. Men Semiramis vid Nilen lär ha sina företräden. (Jag kan lugnt påstå det, då de båda hotellen ägas av samma företag.)

Men var är turisterna? Turismens — världsturistelitens högborg under den traditionella högsäsongen veckorna före jul uppvisar endast affärsmän och arabiska statsmän och politiker. Nej, inga turister, möjligen UNESCO på ledighet, och ledsna guider. Pyramiderna, Nilen, museerna, allt är ju som förr. Ja, men därtill ha kommit LM Ericssons svenska luftalarmtyfoner, som ge sig tillkänna ibland om kvällarna, och svenskt luftvärn, som ger en eftertrycklig klimax i serenaden av svenska luftalarmtyfoner och de av hävd erkända glädjespridarskorna Mistinguette och Lilian Harvey.

Då stannar trafiken, det blir så underligt tyst. Men de flatbottnade stora segelbåtarna fara fortfarande utför eller uppför Nilen. Bemanningen nynnar sin sekelgamla sång och tonerna avbryts då och då av taktfasta monotona hejarop. Då ska seglen beslås och masterna fällas — båten passerar en bro. Vid färd uppför floden måste detta ske fort, så att inte strömmen tar båten. Manövern börjar med att staget i fören för huvudmasten släckes något. Masten fälls något bakåt och några smidiga besättningsmän förflytta sig snabbt på alla fyra uppför, seglen beslås, matroserna rutscha utför, masten fälls helt, bron passeras, seglen lösgöras och masten vinschas upp från ett spel i fören. Det är vad amerikanerna kallar »teamwork», så gott som något. Kanske innehåller den monotona sången direkta anvisningar för manövern utförande. — Många gånger

har jag från min balkong på Semiramis hotell följt båtarnas mast-manöver, och det är inte utan att jag märkt en viss stolthet för en perfekt manöver hos medlemmar av ledighetskommittén vid stranden nedanför. Se vad vi egyptier ändå är duktiga! Skeppen segla vidare och försvinna snart söderut avtecknande sina segel mot pyramiderna i fjärran. Det är Egypten som det varit i långa tider. Nilen — livsådern — flyter lugn, sävlig, medveten. Just då tänker man inte på hotellets minutiösa nutida komfort eller på ångsluparna nedanför de moderna höghusen. Tyfonerna ge »faran över» och trafiken över broarna sätter åter i gång. Där rulla amerikanska bilar av senaste årgång och stora pullmanbussar på väg över asfalterade ökenvägar mot Alexandria.

På gatorna återtar livet sin normala, kanske litet sorglösa prägel. Kaffehusen befolkas av herrar i tarboush — en brättlös röd hatt med svart tofs — men i övrigt europeiskt klädda. De egyptiska damerna äro också helt europeiskt klädda, gärna i pälsverk även om temperaturen inte helt motiverar det. Folkets breda lager, inklusive de nu tyvärr sysslolösa turistguiderna, bära, vad männen angår, antingen fotsida skjortliknande plagg eller vida vita byxor med granna blusar à la beduin eller schejk, och kvinnorna ha svarta icke åtsittande plagg med huvuddok likaledes svarta. Däremot äro de ej beslöjade, trots ett i andra avseenden troget efterlevande av koranens bud.

Den nyckfulla Nilen

De 4 000 år gamla pyramiderna, gravkamrarna och sphinxen i Ghiza äro bestående monument över dåvarande Nedre Egyptens allsmäktige härskares grymhet. De stora kalkstensblocken, som utgjorde material för pyramidernas innanmäten, höggs ut från berg i närheten och flottades över floden till Ghiza, en av Egyptens äldsta städer, numera en stadsdel av Cairo på Nilens vänstra sida. Det är de tre pyramiderna med Cheops, Chefren och Mykerinos, som med sin mystik och mäktighet i samverkan med sphinxen dominera även den moderna stadsbilden. »Utsikt över pyramiderna» motiverar en icke ringa förhöjning av hotellens rumspriser.

Dessa pyramider bekläddes helt med polerad granit, vilken togs från övre Egypten i närheten av Luxor flera hundra mil uppför floden, och man anser att transporten skett med flottar eller flatbotnade båtar, som fört granitbjässarna till Ghiza på tre veckor. Pyramiderna ligga vid öknens rand några kilometer från floden, men tydliga tecken ge vid handen, att på den tiden Nilen flöt intill

Nedan: Soliman Pasha Street, en modern affärsgata i Cairo

Generalkonsul Erik Ekeberg, LME:s agent i Egypten, provar här en motorpump under benäget bistånd av ing. C Berglund, XuC, och en arabflicka.

pyramidernas fot. Att Nilen är nyckfull och gärna ändrar sitt lopp är fastslaget. Man behöver endast studera Napoleons karta över Cairo för att konstatera detta.

Kanske är fruktan för att Nilen, trots alla försiktighetsmått med dammar, slussar och granitskoningar, som dagens egyptier vidtagit, skall ändra riktning fortfarande huvudanledningen till meningsskiljaktigheterna med engelsmännen i fråga om anglo-egyptiska Sudan, där långt i söder vid Nilens källor. Vad skulle hända om man därifrån ordnade så att Nilen föredrog falla ut i Röda Havet? Det vore katastrofalt för Egypten. Sahara skulle i ett slag obönhörligt sluta sitt grepp om Nildalen och Nildeltat, och 18 miljoner egyptier fick väl följa Israels barn norrut, om spåren finnas kvar i sanden och genom Röda Havet, eller styra kosan söderut mot bördiga Sudan, som egendomligt nog är ganska glest befolkat.

Denna spekulation är dock alltför fantastisk för att allvarligt sysselsätta tänkande människor. Men vi få inte glömma, att Nilen är allt för Egypten, och att landets innevanare nu på allvar äro i färd med att återupprätta ett självständigt och självförsörjande land. Det var mycket längesedan Egypten var helt självständigt. Sedan dess har landet varit i händerna på etioperna, kaliferna i Bagdad — turkarna — mamluckerna, Napoleon och engelsmännen. Nu då frihetens timme åter slagit, har man mycket att beställa.

The Pyramids — egyptisk telefonstation

Cairo och några andra större städer ha automatiska telefonstationer men inte alls i tillräcklig utsträckning. Man planerar omfattande utökningar, bland annat flera tusen linjer för en station, som redan döpts till »The Pyramids». Alltså snart klart till pyramiderna. Om ledningar skall dras in till Cheops gravkammare inne i den största pyramiderna har man inte bestämt ännu.

I källorna i söder vid Assuan planerar man att tämja Nilens vattenmassor med svenska turbiner och generatorer. Vid högvattenstånd skall man få 350 000 kW och vid lågvatten 60 000 kW. Stål och andra metaller skall smältas, och kväve skall tas ur luften som gödningsmedel. Bomullen, riset och apelsinerna skall ges i än rikare skördar därnere i Nildalen och Nildeltat. Effektivisering av landets krigsmakt och dess industrialisering planeras i snabb takt. Oljan i områden vid Röda Havet kontrolleras av de internationella oljebolagen, och Suezkanalen — sjöfartens pulsåder — bibehålles ännu i 18 år som koncession av det internationella kanalbolaget. Port Said och Suez, vilken sjöman och ostindiefarare har inte passerat de platserna!

E Wester

FRÅN HALLING TILL HAMBO

I vardagslag går han ofta klädd i plus-fours. I spetsen för sin trupp bär han uniformen röd väst med ståndkrage, gula knäbyxor, vita strumpor med röda knäband, röd trindhätta och blå kavaj — alltså den dräkt som fordom bars i Östervallskog i Värmland. »Civil» är han ingenjör Gunnar Persson, Xsb. »Uniformerad» är han ordförande i, ledare av och initiativtagare till LME:s folkdanslag.

Och när vi nu har presenterat honom, låter vi honom tala för sig själv, eller rättare sagt berätta om sitt folkdanslag.

— Det var egentligen teatersektionens behov av folkdansare till »Värmlänningarne» som gav impulsen till bildande av ett folkdanslag, berättar han. På själva

Gustaf Adolfsdagen, 6 november 1943, hölls konstituerande sammanträde. Nu, fem år efteråt, har vi ungefär 35 medlemmar och bland dem en stadig kärntrupp, och kan se tillbaka på 35 uppvisningar. De flesta har ägt rum inom firman, men vi har också uppträtt hos Ermi, åt SIF och på Skansen. Den 6 februari medverkade vi vid en uppvisning vid Svenska ungdomsringens 30-årsjubileum i Blå Hallen.

I fortsättningen räknar vi med livligare samarbete med de anslutna bolagen. Meningen är, att vi ska ställa oss till förfogande vid festligare tillfällen — och den sortens samarbete borde väl kunna utsträckas till orkester, körer och andra aktivt arbetande kulturella sammanslutningar.

Föret var lite trögt i portgången, men det gick snart bättre. Dräkterna var ett stort bekymmer i början — under kriget fanns ju ingenting att få — men nu har nästan alla egna dräkter och har strävat efter att anknyta dem till familjetraditionerna. Vederbörande bär alltså sin egen eller sina föräldrars hemtrakts dräkt. Det gör att vi har fått fram en rätt representativ provkarta på folkdräkter alltifrån Klövsjö i Norra Jämtland till Bara härad i Skåne.

Själv har jag varit folkdansare i tio år och ledare nästan lika länge. Jag började i Kamratgillet Kedjan i Ungdomsringen. Här på LM övar vi varje tisdag i Midsommargården, och alla folkdanslystna LM-are hälsas välkomna. Musiken — alltid fiol — betalas av Fritidskommittén.

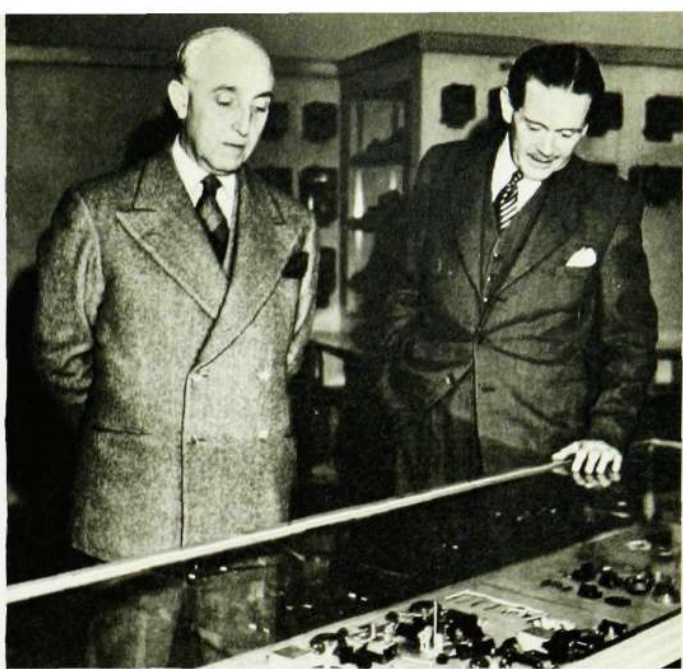
Överst ses folkdanslaget i aktion på Skansens dansbana. Nedan tränar några LM-are i Midsommargården under ledning av ing. Gunnar Persson, Xsb.

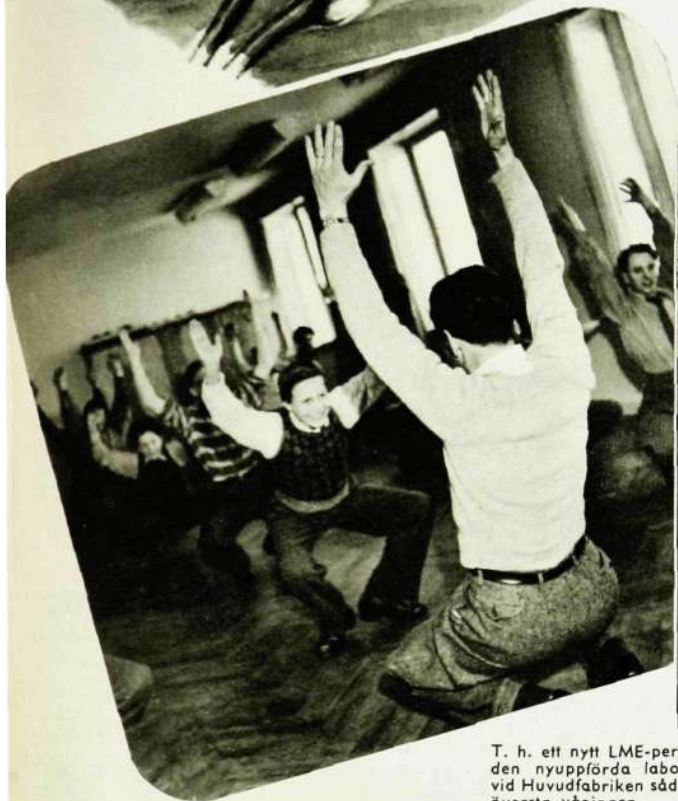
Folkdanslag bildat även i Katrineholm

Även vid Katrineholmsfabriken har man bildat ett folkdanslag. Initiativtagare och ledare är hr Sven Jönsson, som under sin anställning vid huvudfabriken blev medlem i Kulturella Folkdansgillet i Stockholm. Början gjordes under hösten 1947 med övningar i fabriken matsal. Intresset är stort; de två övningstimmar i veckan ökas ofta till det dubbla, och folkdanslaget kan för närvarande ställa upp sex par. Lagets spelman, som tillhör Södermanlands Spelmansförbund, är också anställd vid Katrineholmsfabriken.

Sett på vår kantem

LME får ofta besök av representanter för främmande makter. Ovan ses i demonstrationsrummet Perus f. d. president, Manuêlo Prado (i. v.), samt Perus minister i Sverige, Eduardo Garland. Nedan gör indiske ministern i Sverige, Ratan Nehru, med maka en visit i Midsommargårdens barnstuga.

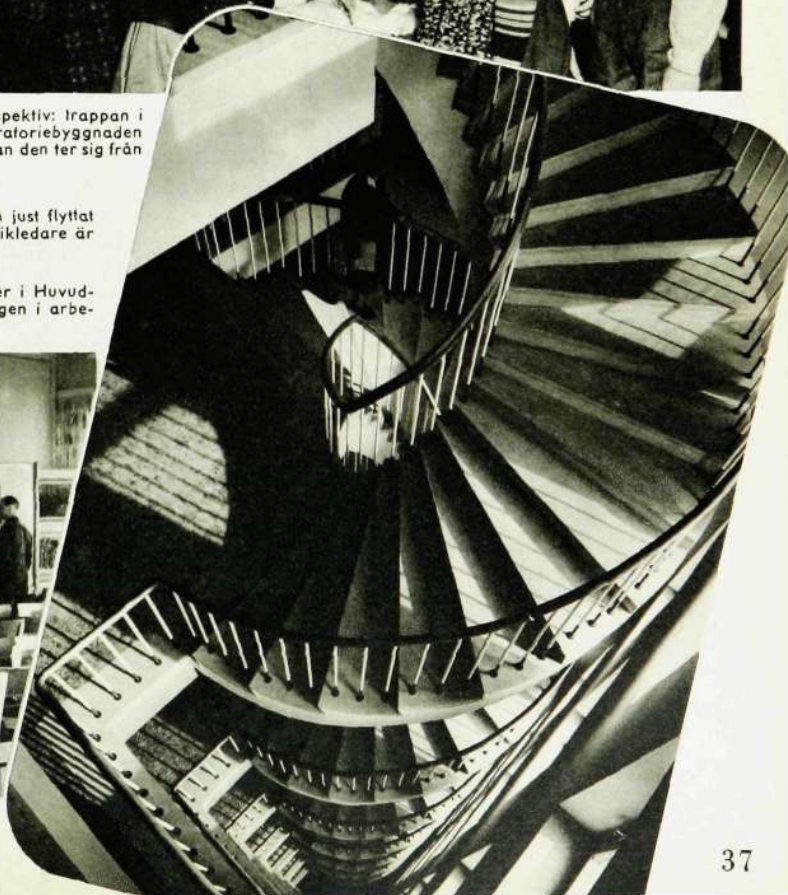

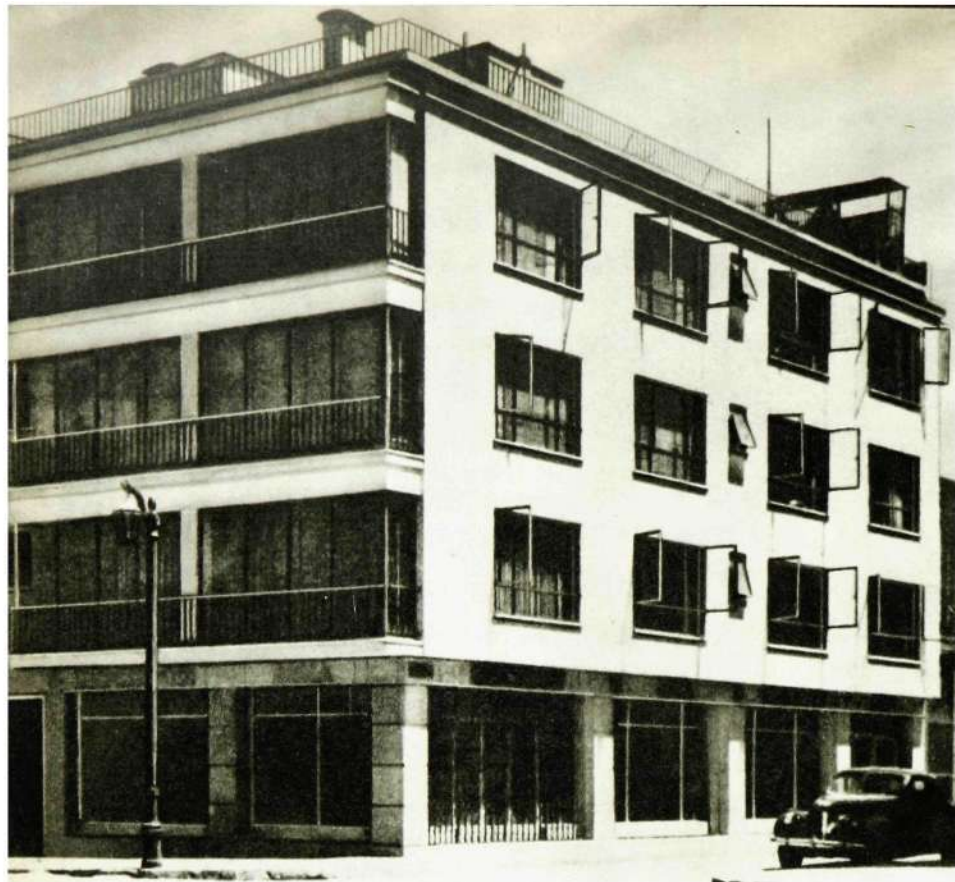
T. h. ett nytt LME-perspektiv: trappan i den nyuppförda laboratoriebyggnaden vid Huvudfabriken sådan den ter sig från översta våningen.

Ovan: Gymnastik under rasterna är en av nyheterna i lärlingsskolan som just flyttat sin teoretiska undervisning till nya lokaler i Midsommargården. Gymnastikledare är LME:s idrottsledare H Forsberg.

Nedan: Folkrörelsernas konstfrämjande har haft utställning av färglitografier i Huvudfabrikens matsalar, varom mera på sid. 48. Nedan ses en del av utställningen i arbetarmatsalen.

LME i Chile – förhoppningsfull treåring

Den stora Ericssonfamiljen har också en medlem nere i Chile, en förhoppningsfull planta, som fyllde två år den 1 september i fjol. Dvs. beslutet att bilda detta bolag fattades i Stockholm redan 1945, men det praktiska verkställandet kom inte förrän året därpå.

Det är jämförelsevis enkelt att på papperet bilda ett bolag. Värre är det att få rörelsen igång. Den optimistiske bolagsbildaren, som i slutet av mars 1946 slog upp sina bopålar i Santiago de Chile, levde i lycklig okunnighet om den törnestic, som väntade.

För att det nya bolaget skulle ha något att syssla med redan från startögonblicket hade en icke föraktlig kvantitet telefonmateriel översänts. Transporter brukar ju ta sin rundliga tid, men den här gången hade expedieringen gått med förbluffande fart. Varorna låg och väntade i tullen, destinerade till *Cia Ericsson de Chile, S. A.*

Detta var ju gott och väl. Men även Chile har importmyndigheter, importlicenssystem och andra lika trivsamma saker. Därtill kom, att den stackars importören inte var någon importör, att det ännu inte fanns någon firma med namnet *Cia Ericsson de Chile S. A.*, att importören inte hade något bankkonto att betala med, att han saknade rätt att importera telefonmateriel till landet osv. Detta gick väl an, ty svårigheter är till för att besegras. Men skammen klev på allvar upp på torra landet, när myndigheterna resolut förklarade, att något bolag med namnet *Cia Ericsson de Chile* kom inte ifråga. Varför det då? Jo, namnet var upptaget. Upptaget? Av vem? Av ett visst företag i Stockholm, som hette Telefonaktiebolaget LM Ericsson...

När rätta förhållandet så småningom klargjorts för myndigheterna, firmanamnet blivit inregistrerat och varorna kommit genom tullen, skaffades lokaler tillsammans med ASEA. Ståtliga skyltar visade i stora bokstäver namnen ERICSSON—ASEA. Den första kunden kom in. Det var ett spännande ögonblick. Han lyfte på hatten och frågade,

om Señor Ericsson skulle vilja vara hygglig och skicka hem en bonargubbe, som kunde bona salsgolvet och städa i garaget.

— ????

— Ja, utför ni inte städning i hemmen? Det står ju »Ericsson ase» på skylten.

Nu gick det upp en talgdank. *Asear* heter ett spanskt verb, som betyder »göra rent», och »Ericsson-ase» betyder, att »Ericsson gör rent».

Överst en exteriör från LM Ericssons huvudkvarter i Chile. Nedan den vackra utställningshallen, där LME:s produkter presenteras.

Vi gjorde rent hus — med skylten. Så småningom fick vi emellertid egna lokaler och tycks ha utsikter att klara oss, fastän vi inte städar i hemmen. Vi har nu 37 anställda och omsättningen är uppe i ungefär 1 000 000 kronor om året.

Från ökenhetta till arktisk köld

Kanske kan det intressera en och annan av KONTAKTENS läsare att utöver de av Carlssons skolgeografi lämnade kunskaperna om Chile veta ett och annat om detta i betydligt högre grad än Sverige avlånga land. Först och främst är klimatet härligt — ökenklimat i norr och arktisk kyla i söder. I öster tornar Anderna upp sig och når alldeles intill Santiago en höjd av 5 800 meter för att på gränsen till Argentina skjuta upp ända till 7 020 (Aconcagua) och 6 300 meter (Tupungato). På mellan 2 000 och 3 000 meters höjd finns härlig skidterräng med 3—4 meter djup snö om vintrarna. Har man smak för sensationer är

det praktiskt möjligt att på morgonen bada i Stilla havet i Valparaíso och på eftermiddagen åka skidor i friskt vinterlandskap, även om dagen på så sätt bleve lite ansträngande.

Mellersta Chile är ytterst bördigt och sydfrukterna frodas, framför allt vindruvorna. De chilenska vinerna tävlar med de bästa italienska, men är inte särskilt billiga. Prisnivån är överlag högt uppdriven, och man kan räkna med att allting i genomsnitt är dubbelt så dyrt som i Sverige.

Svenskarna och de svenska varorna har ett mycket gott namn i Chile, där man dock har svårare att begripa sig på svensk utrikespolitik eller svensk politik överhuvud, i den mån man följer med den. I telefonhänseende behärskas landet så gott som fullständigt av ITT. Men Chile utgör ändock jungfrulig mark för LM-produkter, trots ITT, och trots att det till ITT anslutna Standard Electric driver fabrikation i en stor och ståtlig fabrik i Santiago. Vi hoppas treåringen här i Chile ska växa sig stor med tiden.

Bengt Looström

KONTAKTEN presenterar nya LM-produkter:

FAX-APPARATEN

Faxapparaten heter en ny LM-produkt, som låtit tala om sig en del på sista tiden. Fax är en förkortning av faxsimile, och det rör sig alltså om ett nytt sätt att reproducera bilder och text. Genom faxapparaten kan man överföra fotografiska kopior, ritningar och tryckt text till långt avlägsna platser.

Apparatens konstruktör är ing. Ragnar Ericsson, Tk, och hans medarbetare har varit ing. S Rodhe, TkC, som löst de transmissionstekniska problemen, och ing. B Sandberg, Tk, som medarbetat såväl i det mekaniska som elektriska experimentarbetet.

Hur apparaten fungerar är en invecklad historia, men i stora drag går det till på följande sätt:

Originalbilden sättes upp på sändarapparatens cylinder, som bringas i rotation av en elmotor. Från en glödlampa projekteras genom ett optiskt system en starkt lysande punkt på bilden. Från denna punkt reflekteras ljuset genom en specialoptik in på en fotocell. Genom cylinderns rotation och samtidig axiell förflyttning av det optiska systemet »avsöks» bilden punkt för punkt. Bilden, som ju är sammansatt av ett stort antal bildpunkter, återkastar till fotocellen mer eller mindre ljus alltefter varje bildpunkts svärtning. Fotocellen avger därvid motsvarande strömvariationer, som genom en bärfrekvenskanal överförs till mottagaren.

Mottagaren har en cylinder, som roterar med samma varvtal som sändarcylindern. Ett specialpreparerat papper matas fram mellan en trådspirals på mottagarcylindern och en fast ställinjal med en hastighet, som motsvarar den axiella rörelsen hos ljuspunkten i sändaren. Trådspirals och linjal får därvid elektrisk kontakt med varandra genom papperet i en kontaktpunkt, som motsvarar sändarens bildpunkt.

Genom papperets frammatning och cylinderns rotation förflyttas kontaktpunk-

På senaste tiden har en hel del apparater för bildöverföring presenterats i Sverige. En av dem är faxapparaten, som beskrivs här nedan och som utexperimenterats inom LME, där man även planerar tillverkning av apparaten.

utfällning av material från ställinjalen, avges svärta till papperet alltefter strömstyrkan. På så sätt återges alltså originalbilden punkt för punkt.

Denna apparat kommer att bli nyttig bl. a. inom vår egen koncern, förklarar ing. Ericsson. Genom den blir det nämligen möjligt att i brådskande fall överföra ritningar och skisser från Huvudfabriken till våra filialföretag. Men därutöver kommer den säkerligen att få vidsträckt användning inte minst för att snabbt och korrekt vidarebefordra väderleksrapporter och kartor. Den kan också i många fall ersätta eller komplettera tidningarnas teleprintersystem.

Man har redan börjat planera tillverkning av faxapparaten vid Huvudfabriken, churu fabrikationen till en början endast kommer att bedrivas i mindre skala.

T. v. ses ingenjörerna S Rodhe, TkC, och R Ericsson, Tk, vid faxapparaten under en utsändning från LME, och nedan står ing. B Sandberg, Tk, vid mottagarapparatens under en utsändning av nyheter i Köpenhamn.

ten i full överensstämmelse med avsökningen i sändaren. Då de nu inkommande bildsignalerna kopplas in mellan linjal och trådspirals, får man en strömbana genom papperet, och genom elektrolytisk

Informations-

KURS

om företags- nämnderna

LM Ericssons Fritidskommitté hade söndagen den 20 febr. inbjudit representanter för företagsnämnder och fullmäktige vid LM Ericsson-företagen i Stockholm till en informationskurs om företagsnämndernas verksamhet. Kursen, som hölls i Midsommargården, tilldrog sig stort intresse, och antalet deltagare var omkring 150.

Förste talare, amanuens *Rune Höglund*, redogjorde i stora drag för »Företagsnämndernas uppgifter och funktion». Hr Höglund framhöll bl. a. att tillkomsten av företagsnämnderna närmast är att betrakta som en följd av en industriell sjukdom, nämligen otillfredsställelsen i arbetet. De problem som hänger ihop därmed vill man nu söka lösa i samarbetets tecken.

Företagsnämnderna får därför inte bli en plats för käbbel, kverulans eller småskuren kritik. Det måste bli samarbete och ett långt gående förtroende. Om så skall bli fallet kommer till stor del att bero på de personer, som väljs i dessa nämnder. Företagsnämnderna skall vara ett organ för samråd och information, och genom dem skall de anställda nu beredas ökade möjligheter till insikter i de företagsekonomiska problemen.

Nedan en publikbild från informationskursen i Midsommargården

Sekreterare *Ingemar Warolén* i Sveriges Verkstadsförening, som var nästa talare, gav inledningsvis en återblick på de irritationsmoment på arbetsmarknaden, som kanske lett fram till behovet av samarbete. Han erinrade även om de försök, som tidigare gjorts i detta syfte men utan resultat, och betonade att vi i dag borde ha bättre möjligheter att lyckas. Talaren kom också in på de produktionsfrämjande faktorerna och trivselproblemet, som han ansåg att alla parter hade ett gemensamt intresse av att komma tillrätta med. Umgängesformerna kanske här spelar större roll än luxuösa anordningar. Vad beträffar information, så är man från arbetsgivarhåll beredd att lämna mycket långt gående upplysningar, förklarade sekr. Warolén.

Som representant för tjänstemännen talade ombudsman *Per Bergström*, som bl. a. hävdade att tjänstemännen har en stor uppgift i företagsnämnderna, icke minst som utjämnande och stabiliserande faktor. Administrationsapparaten är ett betydelsefullt område. De gemensamma överläggningarnas idé tror jag har framtiden för sig, om man bara inte ifrån början spänner bågen allt för högt, förklarade han.

Ombudsman *Thure Flyboo*, LO, berörde tekniken och arbetarnas medverkan till en ökad produktion. Vad vi dock icke kunna medverka till är en produktionsökning, som innebär en allt för stor förslitning av arbetskraften. Detta skulle vara dålig ekonomi. Trivselproblemet är både betydelsefullt och komplicerat.

Arbetarnas medinflytande i företagsnämnderna kommer att stå i direkt proportion till deras insats. Kunskaperna kommer här att spela en stor och avgörande roll. Därför blir arbetarnas medverkan något av ett långtidsprogram, där verkningar inte omedelbart ger sig, framhöll hr Flyboo.

Arbetsledarnas representant, ombudsman *Bertil Johansson* i Sveriges Arbetsledareförbund, erinrade om att arbets-

PARISRESA

Vinst i Fritidskom- mitténs lotteri

En Paris-resa värd 500:— kr. vinkar i år som högsta vinst i LME:s Fritidskommittés lotteri. Ö.Å. har liksom tidigare år beviljat tillstånd för ett lotteri å 5 000 st. lotter till förmån för barnpensionatsverksamheten. Vinstvärdet blir sammanlagt 2 500:— kr. och lottpriset är 1:— krona. Dragningen äger rum senast den 15 juni 1949.

ledarna genom företagsnämndernas tillkomst kommit i strålkastarbelysning. Man har velat göra gällande, att det är arbetsledarna, som har ansvaret för trivseln på arbetsplatsen, men vem frågar hur arbetsledarna egentligen trivs! Genom företagsnämnderna har vi fått ett forum där frågor av gemensamt intresse kan dryftas, och arbetsledarna är för sin del beredda att helt och fullt stödja denna strävan.

Sedan dessa talare framfört sina synpunkter var man redo för lunch, som gemensamt intogs i LM Ericssons Tjänstemannamatsal.

Övering. *Olof Thunell*, örlogsvarvet, var eftermiddagens föreläsare och redogjorde i stora drag för de erfarenheter, som hittills vunnits av företagsnämndernas arbete. Vi tror att vi vet vad vi vill, men vi vet ännu egentligen inte hur det ska vara. Man tycks gärna vilja haka upp sig på smådetaljer, vilka dock tiden själv löser. För att komma tillrätta med trivselproblemen ansåg talaren det vara nödvändigt med en fullständig kartläggning av arbetsplatsen. Teknikerna har alltid noga sett till att maskinerna fungerat väl, men det är först på senare tid man börjat att intressera sig för människorna. Det är inte säkert att endast blommor, grammofonmusik och trevliga matsalar skapar trivsel. Smörgåsen med skummjölksosten smakar bra också i solgasset utanför verkstadsväggen. I företagsnämndernas verksamhet kommer ett långt gående förtroende att bli av avgörande betydelse liksom en fri och öppen diskussion.

Övering. Thunell arrangerade även ett s. k. problemspel, dvs. en företagsnämnd vid överläggningbordet. Med hjälp av den improviserade fråga, som här togs upp, blev detta sammanträde ett synnerligen lärorikt exempel.

Karl Karlsson

Det där med listor...

*En Gang da Fanden havde Vrødt
med sin Økonomi,
hans Oldemor ham gav det Raad
at lave Lotteri,
men Fanden tog at Æren selv,
endskønt det var en andens;
de fleste mener nutildags,
at den Idé er Fandens.*

Ovanstående hjärteknipande poesi klipp- te vi en gång ur den danska kollegan Rörposten och publicerade i KONTAK- TEN. Sedan dess har den danska stav- ningen reformerats, men de förhållanden, om vilka versen rör sig, har inte ändrats ett dyft.

— Ja, men inte brukar det väl förekom- ma så värst mycket lotterier på LM, in- vänder någon. Det är väl egentligen bara barnpensionatet och idrottsföreningen och...

Nej, det är inte heller lotterierna, som kommer oss att tänka på det lilla stycket internordisk poesi: om sanningen ska fram, så är det radion eller rättare sagt några (läs: många) väl valda ord, som Gustaf Näsström för en tid sedan av- fyra där.

Han gick till storms mot det svenska födelsedagshyllningsraseriet, jubilarfirand- et, tändandet av pekoraldoftande rö- kelse kring 50-åriga nunor, djupa bröst- toner med darr på rösten inför en för- väntat stirrande man, som aldrig förr i sitt liv haft en blek aning om vilken särdeles hedersknyffel och framstående yrkesman han är. Allt som dagen går blir talen blomstrande, ja, det händer att de blir en aning tårdrypande frampå småtimmarna. Och dagen därpå är fest- föremålet — om man undantar att han begåvats med lampskärmar, cigarrfodral, snusdosor eller käpp med silverkrycka och eventuellt en lätt baksmälla, precis samma föga uppmärksammade eller uppmuntrade individ som tidigare. Med en viktig skillnad. Alla de, som satsat till presenterna, har nu en traditionell rätt att vänta sig, att han skall vara med och satsa, när det blir *deras* tur...

Och handen på hjärtat, goda LM-are, nog har Du mängen gång åtminstone *tänkt* ett fullt ord, när någon kommit

med den där teckningslistan och sagt: — Svensson fyller 50 år, du ska väl va me...

Visst ska Du va me... Visserligen in- tresserar Du Dig strängt taget rätt lite för Svensson. Du nickar åt honom i korridoren, Du svär över honom, om Du råkar snubbla över något litet fel, som han begått, om han bleve sjuk, skulle Du inte sakna honom på bra länge, och skulle han dö, tecknade Du kanske ett par kronor till en krans — och glömde snart bort honom.

Nu menar vi inte med detta att man ska sluta uppvakta sina anhöriga, sina när- maste vänner och kanske allra närmaste arbetskamrater en smula. Men nog kunde vi reda oss utan de där stora »riksinsamlingarna» åt folk, som vi har rasande lite att göra med. Vore det då inte bättre att vi faktiskt *intresserade* oss lite mera för varandra i *vardagslag*, var lite hyggligare och vänligare, satte oss mindre på höga hästar och var mindre tvära och knotttriga överhuvud taget. En daglig glimt av vänlighet är bättre än en tia en gång vart tionde år och en extra till begravningen.

Men just i det sammanhanget var Gustaf Näsström verkligt värtalig, så värtalig att vi inte längre anser oss ha rätt att ta ordet ur munnen på honom. Vi citerar direkt:

»Vi ids inte ge en spontan uppmuntran, vi är blyga intill klunsighet och drullig- het, vi skäms för att tränga oss på och göra oss viktiga, vi är så måna om vår hermetiskt slutna värdighet. Jag skrev en gång en biljett till en författarinna i förtjusning över en bok och tänkte: Nu har gunstig junkern fjäskat igen! Men så kom hennes svar: 'Ett varmt tack för det goda brevet! Och tack för att ni lät det nå fram och göra glädje, ej blott stanna vid tanken!' Ja, där ligger knu- ten, och den lyckas vi så sällan lösa — i den impulsiva tacksamhetens tecken. Det får stanna vid tanken.

I ett svenskt normalhjärta hinner det emellertid under årens lopp samlas en

hel del sådana där tankar. De läggs i förråd till ett tillfälle, då det blir lätt och bevämt att uttrycka dem, helst kol- lektivt: på en adress, vid ett festmiddags- bord eller en gemensam uppvaktning. En jämn födelsedag kommer som den förlösande faktorn. Med vår sällsamma förmåga att organisera och rationalisera allting här i landet har vi lyckats ratio- nalisera vänligheten därhän att den bara behöver komma till uttryck vart tionde år och dessemellan kan ta igen sig i godan ro. Det är mycket praktiskt — ur arrangörernas synpunkt — men egentligen är det något hjärtlöst i denna plötsligt våldsamt anhopade älskvärdhet, som ingen riktigt hinner med att ta emot och smälta, därför att den verkar som ett bedövande slag.»

Barnens Dag på LM

Till förmån för LME:s barnkoloni- verksamhet kommer Fritidskom- mittén att anordna en »Barnens Dags-fest» i dagarna tre på fritids- platsen vid Huvudfabriken. Den äger rum den 27, 28 och 29 maj, och bland attraktionerna kan näm- nas barnkarusell i två våningar, dansbana, lotterier och andra tivo- linöjen. Ett barntåg med två vag- nar kommer att sörja för kommu- nikationerna inom området. Vidare blir det medverkan av LME:s folk- danslag. Det finns alltså all an- ledning att vika någon av dessa kvällar för att bereda sommar- glädje åt LM-barn.

Då jag själv aktivt deltar i fackligt, politiskt och socialt arbete trots att jag är gift och har förvärvsarbete, förvånar jag mig ofta över varför kvinnorna i allmänhet ägnar så litet av sin fritid här-åt. Såväl den gifta som den ogifta kvinnan med förvärvsarbete tycks sakna allt intresse härför och är det någon, som tilläventyrs har ett aktivt intresse, engageras hon på alla möjliga håll och utnyttjas många gånger till sådan grad att fritid och krafter icke vill räcka till.

Jag undrar hur det egentligen står till med den kvinnliga solidariteten, ty det måste väl vara delvis avsaknad av dylik och delvis brist på självkänsla och företagsamhet, som gör att kvinnorna icke mer aktivt deltagar. Eller kan det möjligen vara det, att de flesta kontorsanställda kvinnor anser det vara under deras värdighet att syssla med politik och yrkesfrågor. Hur det förhåller sig med verkstadens kvinnliga personal känner jag ej till, men jag tror att förhållandet där är något bättre. — En hel del av de kvinnliga kontorsanställda har säkerligen som yngre varit anslutna till ungdomsorganisationer i likhet med den kvinnliga verkstadspersonalen, men den senare kategorin har nog till stor del bibehållit och utvecklat sina intressen i den riktningen, medan de kontorsanställda skaffat sig andra mera onyttiga intressen eller rent av stå fullständigt negativa och sakna några som helst intressen.

Genom min verksamhet inom tjänstemannaorganisationen i företaget har jag funnit, att de kvinnliga medlemmarna har ovanligt liten inblick såväl i hur arbetet bedrivs som i de avtal och bestämmelser, som finns mellan arbetsgivare och tjänstemannaorganisationerna. De kvinnliga anställda har icke en gång så stort intresse för organisationen att de besöker årsmöte och klubbmöten, och det kvinnliga inslaget är för övrigt försvinnande litet vid alla tillfällen. Inte ens en så enkel syssla som klubbombudskapet vill de åtaga sig, trots att denna syssla ligger ovanligt väl till för en kvinnlig medlem. Men oviljan att åtaga sig dylik syssla är kanske förknippad med att man tror att det är besvärligt att sätta sig in i avtal och bestämmelser, som det endast fordras en nypa sunt förnuft för att fatta, samt eventuellt rädsla för cheferna, så att man är rädd för att genom aktivt deltagande bli lidande i ett eller annat avseende.

Har vi fördelen av att ha en organisation, som tillvaratar våra intressen, så skall vi också göra något för organisationen. Det är ungefär samma sak som med den kvinnliga rösträtten, som gick igenom i riksdagen omkring 1920-talet, rösträtten är en rättighet, som vi måste värna om, och fullgör vi ej den, ha vi ej heller rätt att komma med kritik. Lika-

Den kvinnliga aktiviteten

dant är det inom våra organisationer — ställer vi oss negativa inför arbetet och inför det, som händer och sker, så misstär vi rätten till kritik.

Nu kanske många av de kvinnliga anställda säger att deras tid ej räcker till — speciellt de gifta kvinnorna anser, att de har hem och barn att ta hand om. Ja, det har jag också, men jag får naturligtvis organisera arbetet på ett sådant sätt att allt går i lås och sedan får jag naturligtvis ej hålla på och plöttra bort den dyrbara fritiden på en massa onödiga göromål. För övrigt anser jag, att maken till en förvärvsarbetande kvinna frivilligt skall åtaga sig att utföra sin andel av hemsysslor, t. ex. sköta städning och hjälpa till att torka disk och även sätta sig in i skötseln av eventuella barn. Oftast är det ju så att man ej vill lämna mindre barn ensamma på kvällarna. Då får man dela upp sin fritid så att såväl mannen som hustrun kan sköta sina intressen utom hemmet — och med litet god vilja från båda parterna går detta alldeles utmärkt. Mannen skall icke despotiskt och konservativt bestämma att kvinnan, sedan hon slutat sitt förvärvsarbete för dagen skall hålla sig inom

hemmets fyra väggar, utan han skall ha full förståelse för att kvinnans insats är nödvändig även på andra håll än i hemmet.

För övrigt anser jag, att så länge en kvinna har förvärvsarbete med egen inkomst, mannen icke har någon sådan bestämmanderätt över henne, utan de båda skola kamratligt och demokratiskt planera sin fritid så att båda parter får ut så mycket som möjligt av den. Barnen skall även när de kommer upp i skolåldern få lära sig att klara sig själva och allt efter som de växer till i ålder och visdom hjälpa till i hemmet. Det är inte endast hustrun, som skall utföra allt hemarbete vid sidan om sitt förvärvsarbete, utan såväl man som barn skall hjälpa till efter bästa förmåga.

Sedan finns det så mycket som man icke behöver göra själv, då man har förvärvsarbete. Varför t. ex. tillbringa lördagen och söndagen med att stå i tvättstugan, då det finns tvättinrättningar och varför t. ex. varje eftermiddag stå timvis i en affär för att handla mat. Nej, ring Er handlande varje dag och beställ hem det som behövs och kom överens med honom om vid vilken tid varorna skall vara hemma. Det har jag gjort i snart 10 års tid, och handlar man allt på ett ställe — dvs. om man är kund i en affär — då kan man vara säker på att man får de bästa varorna och den bästa servicen. Tänk, så mycket tid man då vinner! Har man sedan ett sammanträde omedelbart efter arbetets slut, ja, då ordnar man med maten dagen före och gör i ordning sådan mat, som går lätt att värma upp, såsom kroppkakor (som jag förresten köper färdiga) eller mannagrynskaka med saftsås etc. Sedan sköter maken disken och lägger sonen vid vanlig tid.

Många kanske säger att de har så mycket som måste lagas och stoppas. Jag har några väninnor, som jag träffar en gång i veckan. Då lagas familjens strumpor, och de kvällar jag själv har »juntan» lagar jag underkläder, som är besvärligare att ta med sig. Sedan har jag alltid en stickning liggande, som jag tar till då

strumpstoppningen är klar. Linne och handdukar, som skall maskinlagas, sparar jag ihop, och sedan tar jag ned symaskinen från vinden ett par gånger om året för att klara av detta.

Jag tror att den gifta kvinnan i allmänhet lägger ner alltför mycket energi och har alltför mycken plikt-känsla vad beträffar hemmets skötsel. Beträffande den ogifta kvinnliga personalen undrar jag många gånger varför de icke ägnar sin fritid åt arbetet inom sin organisation. Dock förmodar jag att det är samma sak som inom ungdomsrörelsen vid en högkonjunktur med fast arbete och goda löner. Det finns då mycket annat, som lockar den ogifta kvinnan, t. ex. bio, teater och dans och innerst inne kampen att få tag på en man och gifta sig. För det konstiga med oss kvinnor är att vi är precis som rättan, som vill in i fällan

och få tag i ostbiten. Då vi väl kommit dit, märker vi hur bra vi hade det dessförinnan.

Varför kan icke kvinnan mera helhjärtat ägna sig åt samhällelig verksamhet under fritiden? Jag för min del skulle icke kunna tänka mig att stå negativ. Till de kontorsanställda kvinnorna skulle jag vilja säga: Vakna upp och gör Er insats! Låt det fackliga, politiska eller sociala arbetet bli Er hobby! Det ger livet innehåll att känna att man kan utträta något och hjälpa till efter bästa förmåga. Blir vi kvinnor verkligt aktiva, ja, då höjes kvinnans anseende, och vi kan också fordra full jämställdhet med männen i samhället.

Jag hoppas slutligen att från kvinnligt håll få fler synpunkter på denna sak i KONTAKTEN.

Amasé

VI UTANFÖR GRINDARNA

Människor, som bo vid ett stort berg eller en strid flod, bruka ta intryck av naturen omkring sig. På samma sätt blir det med oss storstadsmänniskor, även vi ta intryck av vår närmaste omgivning om också inte i samma grad. Jag har i alla fall märkt, att LM:s mäktiga fabrikskomplex drar tankar och intressen till sig även för dem, som bara flanera förbi.

Det börjar redan med de små barnen. Otaliga gånger har jag stått med min äldste son vid handen och tittat på alla bilar, som hämtat och lämnat last vid LM. Det är ju framför allt det, som rör sig, som drar barnens uppmärksamhet till sig. Då pojken vår var i treårsåldern hörde jag en gång följande samtal mellan honom och en något äldre kamrat: »Var arbetar din pappa?» — »På LM.» — »Vad gör han där?» Sonen stolt: »Han åker hiss upp och ned hela dagarna.» Det var hissarnas eviga upp och ned som så fångat treåringens fantasi. Det var händelsernas brännpunkt och naturligtvis måste hans pappa finnas där!

bilpark är inte värt att veta. Chaufförerna var hjältarna i näringslivet, ja, strängt taget väl de enda med verkligt existensberättigande. En dag stod vår son också framför sin pappa och frågade med förtvivlan i rösten: »Pappa, vad gör en ingenjör egentligen? Gör han ingenting?!»

Nå ja, så småningom har hans begrepp klarnat något till pappas förmån, men fortfarande är hans egen framtidsförhoppning, att bli truckförare vid LM. Och skall sanningen fram, så förstår jag honom, för det ser verkligen roligt ut, när truckförarna hanterar sina vagnar säkert och elegant.

»Fabriksområdet» och »Midsommarkransen» är ju två begrepp, som stockholmare ryckar på näsan åt var för sig, och hur förskräckligt måste inte dessa då te sig tillsammans. Jag var på en bjudning en gång och råkade i något sammanhang nämna, att jag bodde i Midsommarkransen. Jag kände, att alla såg kritiskt på mig och tänkte: »Kan något gott komma från Midsommarkransen?» Men då log en äldre gentleman och sa med övertygelse: »Vet Ni, när jag för någon tid sedan gick av spårvagnen vid Telefonplan, stannade jag alldeles betagen. Det var en drömstad jag såg, så rent, så vitt, så välordnat, så smakfullt blomstersmyckat.» Jag skulle kunna krama honom, så tacksam kände jag mig. Med ens förstod jag, att LM under årens lopp blivit mitt berg och min flod. Vi ha vant oss att se den vita, vackra byggnaden, vi ta det som en naturlig sak, men vi behöva bara i fantasin föreställa oss oordning, smuts och rök för att verkligen se hur snyggt det är nu.

Nu står jag åter utanför LM:s grindar med en liten tvååring och ser rader av tut-tutar lossa och lasta. När jag känner den lilla handen i min önskar jag innerligt, att vad vår generation skapat bra, skall bli ännu bättre, och det vi misslyckats med, helt eller delvis, skall våra barn lyckas bättre med.

Anna-Lisa

HEMVÄRNET KALLAR

Vem kommer inte ihåg finska vinterkriget 1939—1940! Var det inte detta, det bokstavligen kalla kriget, som kom den svenska försvarsviljan att vitglödgas och som födde hemvärdet. Så kom anfallet på Danmark och Norge, och hemvärns-tanken tog allt fastare form. Kommer ni ihåg hur vi övade och stod i på »Pampas», hur vi försökte få upp konditionen genom att springa i kapp med Thorelli, hur vi hade gevärsexercis med kvastkåpar medan vi väntade på gevär — och hur goda kamrater vi blev!

Det var i rörelsens entusiastiska begynnelskede. Mått med de bältespännande titanernas måttstock och bedömt efter kyligt realistiska grunder var det kanske meningslöst. I begynnelsen var hemvärdet förvisso mer ande än materia, mer anda än organisation, men det blev i alla fall en maktfaktor, ett nytt vapenslag. Detta djupgrupperade, allestädes närvarande kuppförsvaret löste många uppgifter, och om det värsta skulle ha hänt, okkupation, kunde ur hemvärdet en underjordsgrupperad partisanarmé ha uppstått.

Så kom den 7 maj 1945. Världen drog en suck av lättnad. Flickorna på kontoren från Kungsgatan till Broadway tömde sina papperskorgar genom fönstren som ett tecken på att nu kunde man vara sorglös igen. Från den dagen blev det allt svårare att få någon att komma till hemvärnsövningar, till slut gick det helt enkelt inte. Hemvärdet fick bli skytteförening, förpuppas i denna beprövade form och med de gamla eldsjälarna som stomme. Jag hörde inte till dem. Jag var trött på att offra mina söndagar, och

jag sköt för dåligt för att tävlingsmomentet skulle locka mig. Jag ursäktade mig med snusförnuftiga spekulationer om att nästa krig i alla fall inte blir likt det sista. Den gamla sanningen, att hitills alla krig börjat på samma sätt som det sista slutat och med det sista krigets vapen, den glömde jag.

Det nya krigets vapen kommer att finnas i modell, på papperet, eller i så liten utsträckning att krigföringen i sitt första skede kommer att vara bra likt det sistas slutakt. Ett hemvärn, som bygger sin organisation och taktik på erfarenheterna från krigets slutskede med justeringar för vad man någorlunda säkert kan räkna ut om framtiden, borde dock fortfarande kunna tjäna som kuppförsvaret i det farliga inledningsskedet av nästa armageddon. Sverige ligger *under* kulbanan i en kraftmätning mellan öst och väst. Hur lätt blir det inte *i* kulbanan!

Det kalla kriget rasar, förberedelserna till femtekoloniverksamheten intensifieras, egendomliga händelser, som ser ut som tankar, hemska, onda tankar, inträffar. Risken för ett nytt krig är långt ifrån noll. Om man räknade med samma risk för eldsvådor som för ett nytt krig, skulle brandpremierna ökas flerdubbelt! Vi har minst lika stor anledning i detta land att i 100-tal och 1 000-tal bli hemvärnsmän nu som för 9 år sedan. Låt inte den politiska och militära situationens drag av överklighet förbrylla till apati och bedöva verklighetssinnet. Visa sund självbevarelseinstinkt. Bli hemvärnsman!

Thore Rundqvist

Med hemvärnspojkar på hemvärnskurs i Norrland

Den med stor förväntan emotsedda vinterkursen för hemvärnsungdom inom Stockholms FO ägde rum i Abisko under tiden 19—27 februari. Allt som allt var det 50 ungdomar som deltog i kursen, och

från LME kom 9 hemvärnspojkar i åldern 15—20 år.

Lördagen den 19 februari kl. 16.30 skedde avresan från Stockholm i den abonnerrade vagn, som skulle föra oss ända till Abisko. Resan var litet dryg, men allting går, och vi närmade oss så småningom vårt nordliga land. Vad tanten i kiosken i Boden sade, sedan alla hennes vykort

gätt åt, det förmäler inte historien. Allt-nog, vi kom fram till Abisko den 20 febr. kl. 17.00, och där gällde det att komma upp till förläggningen för att kunna plocka av sig all utrustning och äta — och sova.

Första dagen i Abisko ägnade vi oss åt fältskjutning. Det var vackert väder, och alla sköt mycket bättre än vad ledaren, löjtnant S Holmstedt, hade vägat hoppas, så det var inte långt ifrån att han hade fått betala pris till samtliga. Grupp 5 utgick i alla fall som segrare och erhölet som belöning ett Abiskominne. Tisdagen var avsedd att användas för en skidfärd till Abiskojaurestugan, en färd på ca 3 mil fram och tillbaka. När vi kommit till Abiskojauresjöns sydspets beslöts dock, att den ena gruppen med löjtnant Holmstedt skulle vända, medan den andra under befäl av löjtnant Carelius skulle fortsätta en sväng upp mot fjället Nuolja, en liten topp på ca 1 119 m. Allt gick väl, och alla var belättna med färden. Maten gick åt, när vi kom hem, men alla hade dock ett litet tomrum i magen till övers för ett besök på Gästgården i Abisko, ett besök som utgjorde ett av kursens stora glädjemen.

På onsdagen gällde utfärden ett nordligare mål nämligen Björkliden. Sedan vi tränat ett tag i backarna där, kom dagens clou. Det var den lunch, som major A Winge bjöd på och som nog ingen glömmet av dem som var med. Pojkarnas min, när löjtnant Hedin talade om, att det vankades biff och potatis samt kaffe med bullar, var obetalbar. Efter återkomsten till Abisko på kvällen blev vi bjudna på bio. Filmen hette »Zigenarblod», men det må förlätas en och annan, om man lät höra en snarkning under föreställningen. Dagen hade varit innehållsrik.

Även torsdagen, som bjöd på ett strålande väder, anslogs till skidåkning. Den **grupp**, som hade de bästa skidlöparna, satte kurs på Läktajäckastugan, som ligger 1 426 m över havet. De övriga åkte till Tornehamns begravningsplats, som kom till när den långa riksjärnvägen byggdes, och där nu många rallare och kockor vilar. På kvällen hade vi en kamratafton i Gästgården. I programmet ingick bl. a. norrländskt mästerskap i mums-mums-ätning. Detta vanns av Stålhandske från Ermi.

Den näst sista dagen i Abisko reste vi till Björkliden för att lära oss att bygga iglo. Hem åkte en del skidor, medan resten tog ett malmtåg. Det är ju inte var dag man åker malmtåg. Det kostade visst inte mer än spårvagn i Stockholm. På kvällen ägde allmän packning rum, dels av egna, dels av andras prylar. En del blev över, och en del saknades. Det skulle vara trevligt att veta hur många som *ät* yllevantar i Abisko.

Hemvärnspojckarna samlade på Stockholms central vid avresan.

På hemresan blev det inte lika god plats på tåget som under uppresan, ty det fanns några civila med. En kamrat löste sitt problem på så sätt, att han gick in i en barnkupé, där han tog befälet över en mamma med unge, och så var den sorgen stillad för hans del. Efter ett dygn var vi hemma i Stockholm igen, ett minne rikare.

Alla pojckarna skötte sig mönstergillt under hela kursen, och vi satte värde på vad en civil man uppe i Abisko yttrade: »Jag har sett er hela dagarna, och är förvånad över den stil och klämmighet som alla har.» Jag tycker detta är ett gott betyg. *Stinsen*

Fornlämning vid KV

En tidigare okänd fornlämning har kommit i dagen på KV:s fabriksstomt, nämligen en sten med s. k. älvkvarnar. Stenen är ca 150×110×70 cm stor och på översidan försedd med en mängd små, tämligen grunda fördjupningar, älvkvarnar. I dessa offerades till de gudomar, som hade makten att inverka på alltings väl och ve. Oftast offerades nog till fruktbarehetsguden för att få lycka med kreatur och egen avkomma. Offret bestod i att fett eller dylikt smordes i älvkvarnarna, ibland kunde även mynt offeras. När offergåvan försvann ur fördjupningarna togs detta till tecken på gudomens välvilja.

Älvkvarnar härstamma i allmänhet från bronsåldern 1800—500 f. Kr. och har säkert använts för sitt syfte till långt fram i historisk tid, kristendomen till trots.

Stockholms Stadsmuseum och Riksantikvarieämbetet, vilka erhållit kännedom om fyndet, ha bett oss flytta stenen något åt sidan till en mera skyddad plats, emedan fyndplatsen beröres av KV:s utbyggnadsplaner. *M S*

Årsmöte i konstföreningen

LME:s Konstförening hade sitt ordinarie årsmöte i Midsommargårdens klubbrom onsdagen den 30 mars, varvid styrelse, revisorer och suppleanter valdes för år 1949. Till ordförande omvaldes ing. G Berggren, *GnrC*. Som styrelseledamöter omvaldes frk E Borenberg, *Df*, ing. A Redtzer, *XA*, förman K E Österlund, *Vla*

18, och frk K Karlsson, *KV*. Nyvalda i styrelsen blev ing. L Blom, *XIA*, och herr A Hassel, *Vla 22*. Suppleanter blev frk A Pettersson, *Vla 14*, ing. H Eggehorn, *XII C*, ing. F Mogestad, *XI q*, och herr N Strömblad, *KV*.

Småpengar

Har Ni jämna pengar? Har Ni några småpengar? äro ofta frågor man möter när man är inne på posten, elverket, spårvagnen eller i affärer, och summan kan variera mellan värdet för en kola upp till en kostsam vara, där man kanske fått en liten kassarabatt.

Ni känner säkert igen det, stora sedlar och specie av högre valör finnes det nog, men vart har småslantarna tagit vägen? Gott om stora slantar och brist på små är nog ett säkert tecken på inflation. Här i Sverige möter vi fenomenet periodvis i prisregleringar och meddelanden från priskontrollen, varigenom priserna då och då tagit ett skutt upp på en högre pinne på himlastegen, vars högsta steg ännu ligger skymt av moln och dis.

Men det är inte bara vi som har varit utsatta för detta. Jag kommer ihåg när vi byggde telefonstationerna i Venezia, det var Venezia Centro, Mestre, Lido, Murano och Burano, som 1930—32 blevo lyckliggjorda med automatstationer — fina grejor, modell OS 1029, en upplevelse för en LM-are, som tidigare bara arbetat med manuella stationer med dåtida OL-snurror och cylinderväljare. Musse regerade då landet och Banco di Italia hade ont om småpengar. Vi hade mycket svårt att få de »soldis» som behövdes vid utbetalandet av montörernas löner, i det sköna Italien fanns det nämligen även ett »Krängel-Italien» med många paragrafer om tillägg och avdrag i många former, som skulle tillämpas innan lönen kunde utbetalas.

Telefonstationen Venezia Centro monterades i ett gammalt kloster, men den tillhörande kyrkan disponerades fortfarande av påveväldet, och där höllos mässor från tidiga morgonen till sena kvällen. Kyrkan hade ett stort inflytande i Italien, och tack vare svartrockarnas hjälp kunde vi klara »småslantproblemet».

Årsmöte i Alphas verkstadsklubb

AB Alphas verkstadsklubb avhöll lördagen den 26 februari sitt 48:e årsmöte med faninvigning i Folkets Hus i Sundbyberg. Till ny styrelse valdes ordf. W Angliden, *VI*, kassör R Berg, *VII*, sekr. Å Gustavsson, *VII*, v. ordf. L Stridh, *VII*, v. sekr. Marianne Jagerskog, *V6*. Till avgående ordf. Bertil Larsson, som i ca 10 år varit klubbens ordförande, överlämnades en gåva för förtjänstfullt arbete i klubbens tjänst.

En dag, när jag var inne i Banco di Italia för att hämta pengar till avlöningarna framförde jag mina bekymmer om bristen på småmynt. »Å», sade kassören, »ni är ju granne till en kyrka, gå bara in i sakristian och tala med en svartrock, de ha alltid gott om småmynt och växlar gärna.»

Sagt och gjort, jag sökte upp en pater och lämnade kyrkan lycklig och solig med en liten låda fulla av soldis, jag hade växlat några hundra lire och var räddad för några veckor framåt.

Så började jag att göra i ordning avlöningskuverten, men då visade det sig att minst hälften av småslantarna, som jag fått från kyrkan, voro falska. Nå, det var inget att göra åt saken och många falska slantar åkte in i lönekuverten.

Vid utbetalningen av lönen hade jag dåligt samvete och påpekade för våra italienska vänner att det säkert inte är omöjligt att de fått någon falsk slant, men i så fall kan de få lämna tillbaka dem och så skulle jag försöka skaffa ädlare valuta.

»Å Signore, det betyder inget», blev svaret, »sådana slantar använder vi vid kollekten, när vi gå till mässan.» — — — Ärade läsare, vem förlorade på denna lilla privatmyntfot? Jag har aldrig brytt mig om att klara problemet.

Jag äger fyra 10 centesimi mynt (äkta), som jag gärna lämnar som belöning till dem, som kan lämna en acceptabel och trevlig lösning av problemet.

N Sundevall

Den avgående styrelsen: fr. v.: hrr R Berg, kassör, W Angliden, v. ordf., Th Mattson, G Berglund och sekreteraren, fr. R Carlsson.

ÅRSMÖTE I LME:s IDROTTSFÖRBUND

Den 25 februari höll LME-företagens idrottsförbund sitt årsmöte i Huvudfabrikens direktionsmatsal. Ing. N Hagman, ABA, och hr U Jehler, HF, omvaldes till resp. ordförande och kassör, och till sekreterare nyvaldes ing. A Hofström, SIB. Dessa utgör tillsammans med idrottsledaren H Forsberg förbundets verkställande utskott.

Bolagets årliga anslag fördelades slutgiltigt på klubbarna, och som vanligt måste kraftiga nedskärningar göras på de önskade anslagen. Tyvärr verkar penningbristen hämmande på klubbarnas verksamhet, varför vi med längtan ser

fram mot bättre tider, som möjliggör utsikter till ökat anslag från bolaget.

Arbetsprogrammet för år 1949 fastställdes, och där fick som sig bör HF de flesta uppdragen. Tyvärr hade förbundet inte råd att bekosta resorna för landsortsklubbarnas representanter, vilkas närvaro väl behövdes på detta möte, då årets viktigaste frågor står på dagordningen.

Årsmötet avslutades vid en kopp kaffe i det trivsamma kaféet, där var och en talade fritt ur hjärtat om det gemensamma idrottsarbetet inom koncernen.

Jr

Telesignalfabrikens IK

Telesignalfabrikens idrottsklubb höll den 1 mars sitt första årsmöte med samkväm i Midsommargården. Till ordförande omvaldes ing. Arne Hedén, TaC, och av övriga styrelseledamöter omvaldes till v. ordförande ing. E Lundqvist, Tl, till sekreterare hr G Linder, Vta 564, och till kassör hr Ilmar Roots.

Efter förhandlingarna vidtog underhållning av Cabaretsällskapet Brisen samt prisutdelning för 1948 års klubbmästerskap. Varje klubbmästare erhöll förutom hederspris idrottsklubbens bronsplakett. Följande blev klubbmästare: 100 m och längdhopp: Allan Myrin, Vta 565; höjdhopp: Berthold Eckerbrandt, Vta 562; 1500 m: Gunnar Sparremo, Ta; bordtennis: Einar Blomqvist, Vt 565. I yngre oldboysklassen blev Olov Adelbertsson, Vpv, segrare i kula och Stig Schwan, Ta, i diskus. Dessutom tilldelades Gunnar Sparremo priset som bäste löpare inom klubben.

Priset till 1948 års bäste allroundidrottsman tillföll Berthold Eckerbrandt, Vta 562, och ett uppmuntringspris till GR:s bäste fotbollsspelare gick till centerhalven Fritz Granberg, Vta 562.

SOMMARIDROTTE

Sommarsäsongen är snart i antågande och med den alla utomhusidrotter. Efter den snö- och isfattiga vintern finns det säkert energi kvar i överflöd för sommarens idrotter. Ni har väl tränat under vintermånaderna, så att Ni är i form, när vi sätter igång med fotbollen, tennisen och friidrotten? Nöjet blir alltid större, om man känner sig stark och i god kondition, när tävlingarna börjar. Programmet blir i stort sett detsamma som föregående år. Tennisen spelas som tidigare i grupper om 6 spelare, som samtidigt disponerar båda banorna. På det sättet får flera möjlighet att spela.

De interna fotbollsserierna spelas som vanligt med en kontors- och en verkstadsserie. Det vore önskvärt, om så många avdelningar som möjligt kunde komma med lag; det är ju bara frågan om 9-mannalag, vilket gör det lättare för en liten avdelning att få med ett lag i serien. De som inte kan få några speltider i tennisen har ju möjlighet att

Koncernmästerskap i bordtennis

Måndagen den 7 och fredagen den 12 mars avhölls koncernmästerskapen i bordtennis. Tävligen gick av stapeln i lilla matsalen i Huvudfabriken och hade samlat 66 deltagare. Arrangör var Försäljningsbolaget. Oturligt nog hade HF:s tre bästa spelare Avin, Karlsson och Snitt lottats ihop redan i tidigt skede av matchen.

En mycket god prestation gjordes av E Kull, Alpha, som kämpade sig fram till finalen för seniorer.

Som väntat dominerade LME:s storspelare R Avin och hemförde en säker seger individuellt. I dubbel fick dock Avin—Jansson ge sig mot stronga dubbelparet E Karlsson—Snitt, LME. Oldboystävlingarna blev en välförtjänt framgång för arrangörerna genom L Saar, FöB. Efter tävlingarnas slut företogs prisutdelning.

Resultat:

Seniorer, individuellt: 1. R Avin, LME, koncernmästare, 2. E Kull, Alpha, 3. L E Andersson, Alpha, 4. S Kullberg, LME.

Seniorer, dubbel: 1. E Karlsson—T Snitt, LME, koncernmästare, 2. R Avin—J Jansson, LME.

Oldboys, individuellt: 1. L Saar, FöB, koncernmästare, 2. S Ek, KV.

S E

spela badminton, där det inte är så överfullt som i tennis; det är kanske inte lika roligt som tennis, men det är en bra ersättning.

Friidrotten kommer troligen med en nyhet i sommar: klubbmatcher i fri idrott mellan avdelningarna i form av en serie, där alla tävlingar går på LM:s plan. Vidare blir det som vanligt serietävlingar, klubbmästerskap och koncernmästerskap. Dessutom är flera klubbmatcher redan klara till sommaren.

Alla anställda vid Huvudfabriken har ju förmånen att få disponera fritidsområdet, där man kan ägna sig åt den idrott, som passar bäst; det är bara att komma ner och sätta i gång. Är Ni nybörjare, kan Ni få lära Er de första grunderna i vilken idrottsgren Ni önskar.

Väl mött på idrottsplatsen till sommaren!

Idrottsledaren

Med turistbuss till Holmenkollen

På inbjudan av Elektrisk Bureau i Oslo for LME IK:s bandylag och damhandbollslag den 4 mars till Oslo för att kämpa med det norska LM-företaget om segern. Vi har tidigare gästade Oslo och spelat fotboll, och E. B. har även varit i Stockholm. Nu utökades våra idrottsliga förbindelser till att gälla även bandy och handboll.

Efter en sömnlös natt i turistbuss kom vi till Oslo, där representanter för E. B. mötte, och efter lunch på firman fick vi även tillfälle att bese fabriken. Så var det tid för bandykampen. Den spelades på en vik av Oslofjorden på bra is och i strålande sol. Efter en jämn match klarade vi hem segern med 3—2. Alla kämpade bra; om någon skall framhållas, så får man nog sätta den gladlynte målskytten »Kifas» Andersson, *Vta 16*, i främsta rummet.

Så kom turen till damerna. De spelade i Bygdøhus, en idrottshall utanför Oslo. Vi var nog litet rädda för LM:s del, ty enligt förhandsmeddelanden var E. B:s damlag Oslos bästa, men våra farhågor var ogrundade, ty även våra damer gjorde en praktmatch och segrade med 6—2, men det är ingenting som hindrar, att resultatet nästa gång blir omvänt, ty lagen var mycket jämnpelade.

Vid den efterföljande middagen uppe på Grefsenkollen med en strålande utsikt över staden var humöret hela tiden på höjdpunkten; våra norska vänner kan verkligen konsten att ordna det trevligt för sina gäster.

Söndagen den 5 mars — Holmenkollendagen — blev en upplevelse för oss alla. Kl. 10 samlades vi för att resa upp med Holmenkollenbanan, men en kö på 400—500 m gjorde, att vi föredrog att gå

De svenska och norska bandylagen samlade före drabbningen på Oslofjordens is.

till fots. Redan då, tre timmar före tävlingens början, var alla vägar dit upp svarta av folk. En Holmenkollendag är en folkfest som inte kan beskrivas, den måste upplevas. Att se och höra de 90 tusen sjunga »Ja, vi elsker...» vid kungafamiljens ankomst hör till det oförglömliga...

Efter vår mödosamma vandring upp var det minst lika svårt att komma ned igen på de tätt packade vägarna, men vi hittade vår buss, och efter 13 timmars resa stannade vi åter vid Telefonplan. Kl. 7 på morgonen var vi i arbete igen efter en oförgätlig resa.

Gevärsskytte på bana:

Lördagen den 23 april: träningstävling för alla klasser vid Stora Skuggan;

lördagen den 30 april: träningskjutning för alla klasser vid Stora Skuggan;

lördagen den 7 maj: extra träningskjutning för klass 1 vid Mälarhöjden;
söndagen den 8 maj: korporationsskjutningen;

fredagen den 27 maj: tävlingen mot Esselte;

lördagen den 3 sept.: klubbtävling och mästerskapstävling samt

söndagen den 2 oktober: klubbtävling mellan gevärsskyttar och pistolskyttar.

Vid alla dessa tävlingar tillhandahålles ammunition till nedsatt pris. Skyttarna i klass 1 erhåller en fri serie vid var och en av träningsdagarna för korporationsskjutningen. Som skjutledare fungerar V Salminen på Stora Skuggan, K B Olsbro på Mälarhöjden och W Cederqvist på Bromma skjutbana.

(Forts. på nästa sida)

Ur Skytteklubbens årsprogram

LME:s Skytteklubb har redan hunnit avverka en del av sitt program för i år, men ännu återstår en del. För gevärsskyttarna ser programmet ut på följande sätt:

Plingelin

1	2		3		4		5
6					7	8	
9		10		11			
		12					13
	14			15		16	
17			18				
		19			20	21	
22				23			

KONTAKTENS sifferproblem

Den här gången presenterar vi ett problem som påminner om korsord. Skillnaden är dock, att rutorna inte skall fyllas med bokstäver utan med siffror. För den som lyckas fylla i rätt och dessutom har tur att få sin lösning först öppnad blir belöningen en tia men ej heller andre pristagaren blir denna gång lottlös utan belönas med en femma. Lösningar märkta KONTAKTENS sifferproblem bör vara redaktionen tillhanda senast den 11 maj.

Vågrätt: 1. En gång namnanrop. 6. Tretton lodrätt minus ett. 7. Minusgrader när alkohol smälter. 9. Första två siffrorna lika, sista siffran finns i lodrätt 1. 11. Kcal till kgm. 12. Hk till kgm/sek. 14. Så många brukar man inte vara vid ett middagsbord. 15. Åreskutan. 17. Folkpensionsålder. 18. En knop. 19. Hk till watt. 20. $\sqrt[3]{9261}$. 22. Stockholm—Malmö. 23. Wöhlers syntes.

Lodrätt: 1. 3,14 — — — — 6536. 2. Anna-Maria Lenngrens dikt »Farmor». 3. Interurbant. 4. Siffersumman femton. 5. Kväve. 8. Antal svenska guldmedaljer vid O. S. London 1948. 10. Sedan kan det inte bli kallare. 13. Grader i liksidig triangel. 14. Primitäl. 15. MDCCCLXI. 16. Lika hela vägen. 17. Vilddjurets tal. 18. Linnea i maj. 19. 13 mer än 13 lodrätt. 21. Svenska Akademien.

Lösning på korsord nr 9

Av antalet lösningar att döma tilldrog sig KONTAKTENS senaste korsord ovanligt stort intresse från läsekretsens sida. Den först öppnade rätta lösningen hade insänts av ing. L von Knorring, AB Alpha, som alltså har att vänta den utlovade tian.

K	O	N	T	A	K	T	E	N	
M	O	R	M	O	R		O	K	
A			A	N	I		R		
S	K	R	A	T	T	V	I	S	A
K	A		B	O	R	S		F	N
A		A	B	R	O		N	I	T
R	E	S	O		L	E		S	A
P	A	K	T		L	K		K	
R	A		S		E	T	E	R	
A	L	N		E	T	N	A		O

Skytteklubbens årsprogram

(Forts. fr. sid. 47)

Gevärsfältskytte

Stockholms Skytteförbunds återstående fältskjutningar under året äger rum följande dagar: Söndagen den 29 maj klasserna 1—M*, söndagen den 25 september klasserna 1—3, söndagen den 9 oktober klasserna 2—M*, söndagen den 23 oktober klasserna 1—3 och söndagen den 6 november klasserna 4—M.

För att stimulera intresset för fältskytte utdelas fr. o. m. i år och tills vidare »flitpris» i form av skytteskedar att utdelas till deltagare i Stockholms skytteförbunds fältskjutningar. Ett flitpris erhålles varje gång en summa av 150 poäng uppnås. Denna summa beräknas genom att lägga ihop träffantal och startpoäng från varje fältskjutning, där skytten deltagit. I samband med de fältskjutningar, där klasserna 2—M skjuter gemensamt (ovan markerade med *), äger den s. k. korporationsfältskjutningen rum enligt samma bestämmelser som förra året. Vid samma skjutningar tävlas också om vandringspriset »prismakikaren».

Pistolskytte

Återstående månadsprisskjutningar äger rum den 14 maj, 11 juni, 3 och 17 sept. samt 15 och 29 okt. Mästerskapstävlingen hålles den 11 juni och träningsfältskjutningar anordnas den 10 sept. och 1 okt.

Rifas IF, som har anor sedan tiden på Kungstensgatan, höll årsmöte med dans i Rifas arbetarmatsal den 15 februari. Till ny styrelse för en tid av ett år valdes ing. B Andersson, ordförande, hr G Israelsson, vice ordförande, frk B Hansson, sekreterare, ing. G Bergman, kassör, ing. B Loman, frk A L Werdell. Till suppleanter utsågs ing. E Carlsson och frkn M Franzén. Medlemsantalet är f. n. omkring 60.

Inom idrottsföreningen finns sektioner för bowling, med ing. C H Trapp som sektionsledare, tennis, sektionsledare ing. B Loman, allmän idrott, sektionsledare hr L Hessel, simning, sektionsledare hr S Nilsson, och under detta verksamhetsår planeras även att sätta igång med damhandboll. Bowling- och tennissektionerna är f. n. mest livaktiga. Ett uppskattat inslag i föreningens verksamhet är utflykterna, framförallt kvällsutflykterna.

Konst i LM:s matsalar

»Konst på arbetsplatsen» är en ny form av konstutställning, som hade sin LM-premiär i mars. Bakom utställningen stod Folkrorelsernas Konstfrämjande, och från LM:s sida stod konstföreningen och fritidskommittén för arrangemangen. Utställningen, som var placerad i Huvudfabrikens arbetarmatsal under tiden 18—28 mars och i tjänstemannamatsalen 29 mars—8 april, visade en rad förnämliga färglitografier. I samband med utställningen hölls även två föredrag med demonstrationer; den 30 mars av amanuens Carlo Derkert och den 4 april av direktör Bror Ejve. Intresset för utställningen har varit mycket stort bland såväl arbetare som tjänstemän.

Gamla LM-minnen

Denna gång är det hr Knut Svensson, tidigare vaktmästare på verkstadskontoret, som berättar några gamla minnen:

— Är det någon som kommer ihåg, när LM:s cykelklubb, »Roulette», ungefär 50 man, åkte i gåsmarsch från Drottningholm till Djurgårdsbrunn tvärs genom stan och tidningarna skrev om det? Vi hade druckit kaffe och punsch i Drottningholm och for till Djurgårdsbrunns världshus och drack punsch och kaffe för omväxlings skull. Det var den tidens uppfattning om sport.

Första året jag var vid LM — 1896 — inträffade ett litet sabotage. Maskinerna drevs med ångkraft och en drivlina gick genom alla våningarna. Det hände ibland att linan gick av, och då fick vi fritt medan den splitsades ihop.

En lördag med väldigt vackert väder kom det en hjärtesuck från en pojke att linan gott kunde gå av, så han fick komma ut i gröngräset.

— Jag har en känsla av att den går vid tiotiden, sa en annan.

Klockan 10 »gick» linan. Undersökning visade, att den skurits genom till hälften. Syndaren blev så småningom förrådd av en kompis, som ville åt den 50-lapp som firman lovade i belöning åt den som kunde utpeka sabotören.

»Dal-Jersker» brukar figurera i många historier från den tiden. När firman ombildades till bolag var det en del av de äldre som fick aktie, men »Dal-Jersker» blev utan. Han blev lite lömsk och frågade förmannen, varför han inte fått någon aktie. Förmannen, som själv begåvats med ett värdepapper, sneglade på ölpavorna under »Dal-Jerskers» arbetsbänk och svarade:

— Sånt beror på hur man sköter sig.

— Nähä du, sa »Dal-Jersker», sånt beror på fjädningen.

Varpå han vände på klacken och gick, för en gångs skull som segrare.

En annan gång fann han sig också bra. Han hade fått ett guldur av kamraterna på sin femtioårsdag och högtidligt förklarar, att den klockan skulle han »hålla i helgd». Sen visade det sig, att han hade klockan på sig i arbetet.

— Jag tyckte du sa att du skulle ha den klockan i helgd, påpekade någon.

— Kan jag hålla den i helgd bättre än genom att ha den bland kamraterna, som jag fått den av, replikerade »Dal-Jersker». Den skruven tog.

En förman gick med klackring. Det ansågs högfärdigt. Därför gjorde vi en hel mängd ringar av mässingsrör och satte dit klackar av svart lack. Förmannen blev fly förbenad, när han fick se att varenda man på avdelningen hade likadan ring som han, och gick in på kontoret för att beklaga sig. Men den han vände sig till hade också en sådan där klackring. Den gången höll det på att ta hus i helsicke.